

UZASADNIENIE

Wnioskiem z dnia 29 grudnia 2015 roku powódka (...) W. z siedzibą w W. wniosła do Sądu Rejonowego w Stargardzie Szczecińskim I Wydziału Cywilnego o odpłatne ustanowienie służebności przesyłu obciążającej nieruchomości wnioskodawcy stanowiącej działki numer (...) położone w P., Ż. i R. dla których Sąd Rejonowy w Stargardzie Szczecińskim V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgi wieczyste numer (...), której treścią jest znoszenie prawa wstępu, posadowienia, utrzymywania linii energetycznej wysokiego napięcia o długości 2837,98 metrów oraz 8 słupów energetycznych kratowych, znoszenie używania i korzystania z pasa gruntu o szerokości 50 metrów na długości 237,98 metrów stanowiącej strefę ochronną - strefę technologicznego korzystania na nieruchomości obciążonej stanowiącą działki ewidencyjne nr (...) dla których Sąd Rejonowy w Stargardzie Szczecińskim V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgi wieczyste numer (...) na powierzchni i nad powierzchnią tej nieruchomości oraz prawa korzystania z nieruchomości obciążonej w zakresie niezbędnym do dokonywania konserwacji, remontów, modernizacji urządzeń przesyłowych w postaci linii energetycznych oraz słupów energetycznych na rzecz przedsiębiorcy przesyłowego (...) S.A. siedzibą w K..

Wnioskodawca wniósł także o zasądzenie od uczestnika postępowania (...) S. A. z siedzibą w K. na rzecz wnioskodawcy (...) A. W. z siedzibą w W. kwoty 274 206 zł należności głównej tytułem odpowiedniego wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wydania postanowienia do dnia zapłaty wraz z kosztami procesu według norm przepisanych z uwzględnieniem kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa.

W uzasadnieniu podała, że (...) W. z siedzibą w W. jest właścicielem działek oznaczonych numerami geodezyjnymi (...) dla których Sąd Rejonowy w Stargardzie Szczecińskim V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgi wieczyste numer (...) na terenie których posadowionych jest 8 słupów energetycznych kratowych i przebiega napowietrzna linia energetyczna wysokiego napięcia o długości 2 837,98 metrów. Powyższe urządzenia przesyłowe są czynne i doprowadzają energię elektryczną do innych nieruchomości niż nieruchomości wnioskodawcy. Wnioskodawczyni podniosła, że posadowienie ww. urządzeń przesyłowych ogranicza w znacznym stopniu prawo własności wnioskodawcy, uniemożliwia swobodne zagospodarowanie działek numer (...) jak również powoduje utrudnienia w pracach polowych, utratę części plonów, straty w podatku i dopłatach unijnych oraz zmniejsza wartość działek. Podała, że nieruchomości według wypisu rejestru gruntów położone są na obszarach wiejskich i w przeważającej części stanowią grunty orne. Wnioskodawczyni poinformowała, że linia energetyczna i słupy energetyczne opisane w pkt 1 niniejszego wniosku posadowione na działkach numer (...) stanowią własność uczestnika postępowania (...) spółki akcyjnej z siedzibą w K. co jest niesporne między stronami. Wnioskodawca podał, że jest zobowiązany znieść ewentualnie możliwość prowadzenia wykopu w celu usunięcia ewentualnej awarii linii i słupów oraz że istnieją również ograniczenia w zakresie korzystania z maszyn rolniczych, a powierzchnię ograniczoną w korzystaniu z maszyn rolniczych należy również wziąć pod uwagę przy wyliczaniu różnicy wartości gruntów z posadowieniem i bez posadowienia urządzeń przesyłowych. Ponadto wnioskodawczyni podała, że na działkach wnioskodawcy znajduje się linia energetyczna wysokiego napięcia o długości 2837,98 metrów, natomiast szerokość strefy ochronnej przy linii wysokiego napięcia wynosi 50 metrów, co daje 141 899 m⁽²⁾ strefy ochronnej, co należy uwzględnić przy obliczaniu wysokości wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu. Wnioskodawczyni wyliczyła, że różnica w wartości przedmiotowych gruntów z posadowieniem urządzeń przesyłowych oraz z ustanowieniem służebności przesyłu, a wartością gruntów bez posadowienia urządzeń przesyłowych i bez ustanowienia służebności przesyłu wynosi 274205,62 zł. Wnioskodawczyni podała ponad to, że przy obliczaniu wartości wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu należy wziąć pod uwagę wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z powierzchni ograniczonej lub wyłączonej z możliwości korzystania z działki numer (...) za 99 lat na przyszłość w zakresie posiadania służebności przesyłu. Wnioskodawczyni wyliczyła, że kwota wynagrodzenia za bezumowne korzystanie za 99 lat na przyszłość wynosi 434 996,10 zł (4393,90 zł rocznie x 99 lat). Wnioskodawczyni wyliczyła także, że w związku z posadowieniem na przedmiotowych działkach napowietrznej linii energetycznej

wysokiego napięcia o długości 2 837,98 metrów x 50 metrów szerokości strefy ochronnej, strefy technologicznego korzystania oraz 2 słupy energetyczne pojedyncze wnioskodawca i jego następcy prawni nie będą mogli wydzierżawić w przyszłości gruntu na długości linii 2837,98 metrów w pasie strefy ochronnej, strefy technologicznego korzystania o szerokości 12 metrów, a co za tym idzie wnioskodawca i jego następcy prawni poniosą szkodę - uszczerbek na skutek utraty czynszu w wysokości 501,63 zł rocznie utraconych czynszów. Wnioskodawca i jego następcy prawni poniosą szkodę w postaci utraconego czynszu za 99 lat na przyszłość w kwocie 434 996,10 zł. Wnioskodawczyni wyliczyła, że przy obliczaniu wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu należy także brać wszelkie szkody w postaci utraconych korzyści i wydatków rzeczywistych strat, które w okresach przyszłych na 99 lat na przyszłość poniosą wnioskodawcy i ich następcy prawnemu. Szkody te polegają na tym, że występują utrudnienia i koszty związane z dodatkowym czasem pracy zleceńbiorców przy słupach, utrata plonów, strata i dodatkowe wydatki na nawóz, strata i dodatkowe wydatki na poplon, strata i dodatkowe wydatki na materiał siewny, strata i dodatkowe wydatki na paliwo, strata i dodatkowe wydatki na środki ochrony roślin, straty w podatku, utrudnienia i koszty związane z pracami polowymi przy słupach oraz straty w plonach. Wnioskodawca podał, że na swoich działkach uprawia płody w systemie płodozmianu, a dodatkowy czas pracy przy słupie kratowym wynosi 10 minut x 8 słupów, co daje 80 minut. Podał, że wyższe są także koszty pracy zleceńbiorców. Wnioskodawca oszacował, że koszt prac rolnych wynosi: rozrzucanie obornika 550 zł/h, uprawa agregatem 600 zł/h, siew zbóż 800 zł /h, 7 zabiegów oprysku na chwasty - każdy po 253 zł/h, omłot 600 zł/h, straty nawozu wynoszą 200 kg saletrzak/ha 1100 zł/t = 220,00 zł i 300 kg polifoska/ha 2000zł/t = 600,00 zł. Wyliczył także straty w plonach przy zbiorze z powodu zajmowanej powierzchni przez słupy wynoszą przy zbiorze 3,5 t/ha przy cenie 0,937 zł/kg za pszenicę 55%, przy 1 715,78 zł/ha dla pszenżyta 10 %, przy 2 459,46 zł/ha za jęczmień 10 %, przy 5 599,52 zł/ha za buraki cukrowe 5 %, przy 3 495,96 zł/ha za rzepak 20%. Wnioskodawczyni podała, że należy także uwzględnić płacony podatek za powierzchnie zajęta pod słupy w wysokości 100 zł / ha oraz stratę w dopłatach unijnych ponoszoną przez zajęcie powierzchni pod słupy 1313 zł /ha i wyliczyła, że koszty dodatkowe dla słupa kratowego zlokalizowanego na gruntach rolnych wynoszą 822,04 zł, a dla 8 słupów energetycznych kratowych wynosi 6576,32 zł. Wnioskodawczyni wskazała także na zwiększone wydatki na straty w paliwie wnioskodawcy.

W odpowiedzi na pozew z dnia maja 2015 roku uczestniczka (...) spółka akcyjna w K. zakwestionowała wniosek zarówno co do zasady jak i do wysokości, wniosła o przekazanie sprawy Sądowi Gospodarcemu - Sądowi Rejonowemu Szczecin - Centrum w Szczecinie Wydziałowi Gospodarcemu, gdyż niniejsza sprawa jest sprawą gospodarczą, oddalenie wniosku wobec faktu, iż uczestniczce postępowania przysługuje tytuł prawny do korzystania z nieruchomości odpowiadający treścią prawu służebności przesyłu oraz zasądzenie od wnioskodawczyni na rzecz uczestniczki postępowania kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz opłaty od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł.

Uczestniczka zarzuciła wnioskodawczyni, że nie wykazała, iż zgłaszane przez nią roszczenia mają żadaną we wniosku wartość wskazując, że przyjęta przez wnioskodawczynię wysokość wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu nie jest poparta żadnymi dowodami i stanowi tylko wyraz prywatnych poglądów wnioskodawczym, zatem wskazana kwota wynagrodzenia nie może być zaakceptowana przez uczestniczkę postępowania. Uczestniczka podniosła zarzut zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu i podała, że ma prawo posadowienia i utrzymywania na działkach nr (...) położonych w m. P. oraz R., zapisanych w KW nr (...), (...), (...), (...) oraz (...) prowadzonych przez Sąd Rejonowy w Stargardzie Szczecińskim, linii wysokiego napięcia 220 kV relacji M. - R., a także prowadzenia eksploatacji tej linii, a w tym prawie dostępu, wejścia, przechodu i przejazdu (w tym sprzętem ciężkim) osób przez spółkę upoważnionych, w celu dokonywania czynności związanych z konserwacją, remontem, modernizacją, przebudową, usuwaniem awarii linii, w tym dokonania wymiany słupa lub innych niezbędnych elementów linii elektroenergetycznej. Uczestniczka wskazała na obowiązek znoszenia przez właściciela nieruchomości ograniczeń i zakazów wynikających z istnienia pasa technologicznego linii elektroenergetycznej o szerokości 50 metrów (2 x 25 metrów po każdej stronie osi linii), w tym zakazie wznoszenia w pasie technologicznym budynków mieszkalnych, budowli, zakazie utrzymania w pasie technologicznym drzew, krzewów i roślinności przekraczającej dopuszczalną wysokość, a także korzystania z nieruchomości w sposób zgodny z aktualnie obowiązującymi przepisami dotyczącymi linii elektroenergetycznych, ochrony zdrowia i życia ludzkiego oraz

ochrony środowiska. Uczestniczka przyznała, że na nieruchomościach należących do wnioskodawczyni zlokalizowana jest należąca do uczestniczki postępowania linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 220 kV, relacji M. - R.. Uczestniczka powołała się na decyzję zezwolenia na budowę linii z dnia 18.11.1978 r., na podstawie której została wybudowana przedmiotowa sieć, która została wydana na podstawie art. 35 ust. 1 oraz 2 Ustawy z dnia 12.03.1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości na mocy którego organy administracji państwowej, instytucje i przedsiębiorstwa państwowe mogą za zezwoleniem naczelnika gminy, a w miastach - prezydenta lub naczelnika miasta (dzielnicy) zakładać i przeprowadzać na nieruchomościach - zgodnie z zatwierdzoną lokalizacją szczegółową - ciągi drenażowe, przewody służące do przesyłania płynów, pary, gazów, elektryczności oraz urządzenia techniczne łączności i sygnalizacji, a także inne podziemne lub nadziemne urządzenia techniczne niezbędne do korzystania z tych przewodów i urządzeń. Natomiast zgodnie z treścią ust. 2 art. 35 przedmiotowej ustawy osobom upoważnionym przez właściwy organ, instytucję lub przedsiębiorstwo państwowe przysługuje prawo dostępu do tych przewodów i urządzeń w celu wykonywania czynności związanych z ich konserwacją. Uczestniczka postępowania podniosła, że przez cały czas od momentu wybudowania przedmiotowej infrastruktury przysługiwało jej prawo do dostępu do należącej do niej linii, tj. prawo odpowiadające w swojej treści prawu służebności przesyłu, a żądanie wnioskodawczym co do ustanowienia służebności przesyłu jest całkowicie bezzasadne, ponieważ uczestniczka postępowania posiada już tytuł prawny do korzystania z przedmiotowego gruntu odpowiadający treści prawa służebności przesyłu. Uczestniczka podniosła zarzut zasiedzenia na rzecz (...) spółki akcyjnej z siedzibą w K. służebności odpowiadającej treścią służebności przesyłu z uwagi na upływ ponad 30 lat od rozpoczęcia funkcjonowania przedmiotowej linii energetycznej i podała, że nabyła poprzez zasiedzenie służebność odpowiadającą treścią służebności przesyłu, wobec czego posiada tytuł prawny do nieruchomości wnioskodawcy. Uczestniczka przejęła zorganizowaną część przedsiębiorstwa (...), w skład którego wchodziła również linia energetyczna 220 kV M. - R.. Uczestniczka wskazała, że objęcie w posiadanie służebności odpowiadającej treścią służebności przesyłowej przez poprzedników prawnych uczestniczki postępowania oraz jej posiadanie odbywało się pierwotnie w imieniu i na rzecz Skarbu Państwa działającego w ramach dominium, a nie imperium i w związku z tym (...) S.A. może, na podstawie art. 176 § 1 w związku z art. 292 KC doliczyć do okresu swojego posiadania służebności posiadanie tego prawa przez jej poprzedników prawnych. Podała także, że posiadanie służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu miało charakter posiadania samoistnego. Uczestniczka podniosła także, że linia energetyczna znajdująca się na nieruchomościach wnioskodawczyni wybudowana została z zachowaniem wszelkich wymogów formalnoprawnych, na podstawie ostatecznych decyzji administracyjnych i nie ulega wątpliwości, iż posiadanie poprzedników prawnych uczestniczki postępowania, a później również jej samej było w dobrej wierze, a wnioskodawczyni nie podniosła żadnych okoliczności mogących dobrą wiarę zakwestionować. Uczestniczka podsumowała, iż od chwili budowy aż do dnia dzisiejszego linia elektroenergetyczna istniała na nieruchomości wnioskodawczym, służyła do przesyłu energii elektrycznej i była eksploatowana zarówno przez uczestniczkę postępowania, jak i jej poprzedników prawnych, do obecnej chwili uczestniczka korzysta ze służebności w sposób tożsamy ze sposobem, w jakim czynili to jej poprzednicy prawni, przesyłając energię elektryczną oraz dokonując okresowych przeglądów i napraw linii energetycznej, a żądanie wnioskodawczyni ustanowienia służebności przesyłu jest nieuzasadnione. Uczestniczka postępowania podniosła zarzut przedawnienia ewentualnych roszczeń odszkodowawczych oraz podniosła, że wnioskodawczym nie wykazała w żaden sposób faktu poniesienia szkody.

Postanowieniem z dnia 10 grudnia 2015 roku Sad Rejonowy w Stargardzie Szczecińskim I Wydział Cywilny stwierdził swa niewłaściwość i sprawę przekazał do rozpoznania tutejszemu Sądowi.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Działki wskazane we wniosku położone są w obrębach ewidencyjnych : działka nr (...) - obręb R., działka nr (...) - obręb Ż., działki (...) - obręb P..

Działka nr (...) o powierzchni 34700 m2, położona w P., KW nr (...) została nabyta od E. i H. Z. (właściciele od 16.07.1978 r.) w dniu 17.12.1993 r. na podstawie umowy zamiany ze (...) W.(...).

Działka nr (...) o powierzchni 32500 m2, położona w P., KW nr (...). – decyzja z 16.07.1978 właściciel E. K., a od 17.02.1987 Rolniczy Kombinat Spółdzielczy, w dniu 2.11.1993 r. Sąd Rejonowy Wydział Ksiąg Wieczystych w S. S. wpisał jako właściciela (...) W..

Działki nr (...), położone w P., KW nr (...) –nabyte na mocy umowy sprzedaży – akt notarialny z dnia 19 lutego 1988 r. ((...)) na rzecz (...) w W..

Działki nr (...) zostały nabyte przez wnioskodawczynię od Skarbu Państwa w dniu 19.02.1988 r.

Działka nr (...) o powierzchni 6530 m2, położona w Ż., KW nr (...) została nabyta od Skarbu Państwa (reprezentowanego przez U. M.) w dniu 28.09.1987 r. na mocy aktu notarialnego rep.A nr (...) – P. S. i F. S. nabyli tę działkę na rzecz (...) w W..

Działka nr (...) o powierzchni 34900 m2, położona w R., KW nr (...) - w dniu 28.09.1964 r. stanowiła własność S. i I. J., w dniu 20.09.1984 r. decyzją Urzędu Gminy w S. przekazana została na własność Skarbu Państwa - (...), decyzją z dnia 7.12.1994 r. przekazana w nieodpłatne użytkowanie (...) w W., 24.11.1994 r. wygaszono decyzję o przekazaniu w nieodpłatne użytkowanie i przekazano działkę do Zasobu Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa – aktem notarialnym z dnia 23.12.1994 r. na mocy umowy sprzedaży (...) (...) w W. nabyła prawo własności.

Dowód:

- odpisy z ksiąg wieczystych:

- (...) k.58-59, akt notarialny rep.A nr (...) k.219-220,

- (...) k.60-61, zawiadomienie Sądu Rejonowego Wydziału Ksiąg Wieczystych w S. S. z dnia 2.11.1993 r. k.223,

- (...) k.45-54, akt notarialny z dnia 19 lutego 1988 r. ((...)) k.221-222,

- (...) k.43-44, umowa sprzedaży z dnia 28.09.1987 r. akt notarialny rep. A nr (...) k.217-218, 224-225,

- (...) k.55-57, zawiadomienie SR Wydziału Ksiąg Wieczystych w S. S. w z dnia 17.12.1999 r. k.216,

- odpisy z wypisów z rejestru gruntów k.38-42,

- mapki koperta k.62,

- akt notarialny z dnia 23.12.1994 r. (...) k.436-437,

Na nieruchomościach należących do wnioskodawczym (działki (...)) zlokalizowana jest należąca do uczestniczki postępowania linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 220 kV, relacji M. - R.. Przez działki nr (...) przebiega linia 400 KV, która też należy do uczestniczki. Działki nabyte były już z tymi urządzeniami. Wszystkie urządzenia przesyłowe są czynne. Jest to 8 słupów kratowych oraz linia napowietrzna. Słupy kratowe znajdują się na działkach (...). Są to słupy o rozłożystej konstrukcji. Przewody elektryczne zawieszono na wysokości około 10 metrów nad ziemią. (...) objęte wnioskiem są w większości polami uprawnymi. Działka (...) jest wykorzystywana jako pastwisko, a działka (...) jest zalesionym nieużytkiem. Na działkach jest uprawiane zboże, rzepak. Słupy usytuowane są w różnych częściach poszczególnych działek, nie przebiegają one w linii prostej.

L. ta wybudowana została w 1983 r. przez Zakład (...) w S. na podstawie m. in. decyzji zatwierdzenia planu realizacyjnego z dnia 21.06.1977 r. oraz decyzji zezwolenia na budowę z dnia 18.11.1978 r. (znak BUD.833/58/78). Przyjęta została do eksploatacji w dniu 14 października 1983 roku. L. energetyczna znajdująca się na nieruchomościach wnioskodawczynie została wybudowana przez Zakład (...) w S., który zgodnie z Zarządzeniem nr 16 Naczelnego Dyrektora Zjednoczenie (...) z dnia 12.08.1975 r. był prowadzony przez Zakłady (...). Przedsiębiorstwo to przekształcone zostało następnie w przedsiębiorstwo państwowe o nazwie Z. (...) na mocy Zarządzenia nr 2/O.

Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 14 lutego 1985 r. w sprawie zmiany nazw zakładów energetycznych okręgów. Kolejna zmiana nastąpiła na skutek wydania Zarządzenia nr 57 Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 1988 r., kiedy to dokonano podziału m.in. Zachodniego O. Energetycznego w P., w wyniku czego powstał m.in. Zakład (...) z siedzibą w S.. Nowoutworzone przedsiębiorstwo państwowe przejęło zorganizowaną część przedsiębiorstwa (...), w skład którego wchodziła również linia energetyczna 220 kV M. - R..

Wskazane powyżej przedsiębiorstwa państwowe władaly sporną linią w imieniu Skarbu Państwa. Przedsiębiorstwo państwowe - Zakład (...) z siedzibą w S. stało się właścicielem przedmiotowej infrastruktury z dniem 7 stycznia 1990 r. ex lege na mocy art. 1 pkt 9 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o zmianie ustawy o przedsiębiorstwach państwowych, w którym skreślono przepis (art. 42 ustawy o przedsiębiorstwach państwowych) o następującej treści: "przedsiębiorstwo państwowe wykonuje wszelkie uprawnienia w stosunku do mienia ogólnonarodowego będącego w jego dyspozycji, z wyjątkiem uprawnień wyłączonych przepisami ustawowymi", a jednocześnie wprowadzono przepis, że "przedsiębiorstwo, gospodarując wydzielonym mu i nabytym mieniem, zapewnia jego ochronę". Następnie Zarządzeniem nr 196/O./93 Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 9 lipca 1993 r. w sprawie: podziału przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą: Zakład (...) w S. i przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą: Zakład (...) w S. w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa, dokonano przekształcenia tego zakładu w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy S., przez teren działek nr (...), położonych w obrębie P., działki nr (...), położonej w obrębie Ż. i działki nr (...), położonej w obrębie R. przez które przebiega elektroenergetyczna linia napowietrzna wysokiego napięcia 220 kV określa, że dla istniejących linii elektroenergetycznych należy zachować wzdłuż linii obszar ograniczonego użytkowania: dla linii o napięciu 400 kV - o szerokości 90 metrów (po 45 m od osi linii w obu kierunkach), dla linii 220 kV - o szerokości 70 metrów (po 35 m od osi linii w obu kierunkach), dla linii 110 kV - o szerokości 40 metrów (po 20 m od osi linii w obu kierunkach).

Dowód:

- skrócony odpis z KRS uczestniczki k.103-115,
- pełny odpis P. uczestniczki k.648-707,
- zarządzenie nr 16 Naczelnego Dyrektora Zjednoczenie (...) z dnia 12.08.1975 r. k.116-123,
- zezwolenie naczelnika Miasta i Gminy w G. z dnia 22.01.1980 r. na przeprowadzenie linii energetycznej 220 KV M.-P. k.278-279,
- decyzje Naczelnika Gminy w K. z dnia 30.08.1978 r. w sprawie zezwolenia na budowę linii elektroenergetycznej M.-R. k.280-281, 282-283, 284-285, 286-287,
- decyzje Z-Ca Naczelnika Miasta i Gminy w G. z dnia 31 sierpnia 1978 r. zezwalająca na budowę linii elektroenergetycznej 220 KV na działce nr (...) w B. k.288-289, 290-291, 292-293, 294-295, 296-297, 298-299, 300-301, 302-303,
- zarządzenie nr 2/O. Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 14 lutego 1985 r. (OP.24-013-4/85) k.124-126,
- zarządzenie nr 57 Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 1988 r. (P-330-62-88) k.127-134,
- zarządzenie nr 196/O./93 Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 9 lipca 1993 r. wraz z załącznikami k.135-138,
- decyzja zatwierdzenia planu realizacyjnego z dnia 21.06.1977 r. k.306-307,
- decyzja zezwolenia na budowę z dnia 18.11.1978 r. (znak BUD. 833/58/78) k.276-277,

- decyzja naczelnika Gminy w O. z dnia 06.09.1978 r. na wejście na grunty właścicieli i użytkowników przez które ma przebiegać linia elektroenergetyczna 220 KV M.-R. k.159, k.274-275,
- decyzje naczelnika Gminy w G. z dnia 31.08.1978 r k.143-145, 145-146, 147-148, 149-150, 151-152, 153-154, 155-156, 157-158,
- decyzja Naczelnika Gminy P. z dnia 15.06.1979 r. k.141-142, 304-305,
- decyzja Naczelnika Gminy w K. z dnia 30.08.1978 r. k.160-161, 162-163,164-165,166-167,
- akt notarialny z dnia 20.12.2013 r. repertorium (...) k.168-180,
- studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy S. wypis i wyrys k.238-253,
- zezwolenie naczelnika Gminy w S. S.. z dnia 18.04.1979 na wejście z budową linii 220 KV M. – S.-G. r. k. 181, 270-271, 564,
- decyzja Wojewódzkiego Zarządu Rozbudowy Miast Osiedli (...) z dnia 12.12.1979 r. k.272-273, 568,
- decyzja z dnia 21.06.1977 r. k.320,
- protokół nr (...) z dnia 15.09.1977 r. koperta k.321,
- przyjęcie środka trwałego OT z dnia 14.10.1983 r. koperta k.321,
- telefonogram nr 235 z dnia 14.10.1983 r. koperta k.321,
- umowa nr (...) z dnia 17.08.1983 r. koperta k.321,
- umowa nr (...) z dnia 3.04. (...). koperta k.321,
- protokół odbioru końcowego - technicznego linii 220 kV M. - R. z dnia 14.10.1983 r. wraz z załącznikami koperta k.321,
- karta z kartoteki grupy środków trwałych koperta k.321,
- szkice sytuacyjne k.545-548,
- Decyzja Naczelnika Miasta i Gminy w P. z dnia 12 marca 1979 r. - zezwolenie na budowę linii k.549,
- Decyzja o ustaleniu lokalizacji inwestycji nr 38/ 79 z dnia 26 września 1979 r. k.565,
- Decyzja Naczelnika Gminy w S. z dnia 14 kwietnia 1978 r. k.566-567,
- Zezwolenie na wejście w teren z dnia 26 marca 1979 r. wydane przez Urząd Miasta i Gminy S. k.557,
- zezwolenie na wejście w teren z dnia 26 marca 1979 r. wydane przez Urząd Gminy K. k.558,
- Zezwolenie na wejście w teren z dnia 26 marca 1979 r. wydane przez Urząd Miasta i Gminy P. k.559,
- Protokół nr (...) z dnia 27 czerwca 1980 r.k.553-554,
- Pismo z dnia 12 grudnia 1979 r. k.560,
- Opinia o zatwierdzeniu planu realizacyjnego na budowę linii napowietrznej 220 kV relacji M. - G. - P. z 13 kwietnia 1978 r. k.561;

- Pismo z dnia 17 czerwca 1978 r. k.562-563;
- Decyzja o ustaleniu lokalizacji dla linii energetycznej 220 kV relacji M. – P. 549-550;
- Załącznik nr 1 dla linii energetycznej 220 kV relacji M. - Zakłady (...) k. 551-552,
- Pismo Zakładów (...) w S. z dnia 4 kwietnia 1982 r. k.555-556,
- Decyzja z dnia 13 lipca 1972 r. o zatwierdzeniu planu realizacyjnego ogólnego przebiegu linii energetycznej 400 kV S. – K. k.569,
- Wniosek ZE O. Zachodniego - ZE S. do Urzędu Gminy K. ws. wydania zezwolenia na wejście na teren nieruchomości położonych pod projektowaną do budowy linią 400 kV S.-K. k.570,
- Decyzja Naczelnika Gminy K. z dnia 1 lutego 1974 r. ws. zezwolenia na budowę linii, -wykaz właścicieli/ użytkowników gruntów, nad którymi przebiega linia elektroenergetyczna S. - K. dla gminy K. k.571-589;
- Zarządzenie nr 196/O./93 Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 9 lipca 1993 r. w sprawie: podziału przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą: Zakład (...) w S. i przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą: Zakład (...) w S. w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa wraz z załącznikami k.589a-604,
- postanowienie Sądu Rejonowego dla Miasta W. z dnia 31.12.1994 r. wpis do (...) uczestniczki k.605,
- uchwała walnego Zgromadzenia uczestniczki z dnia 31.05.1994 r. wraz z załącznikami k.606-622,
- protokół Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia (...) s.a. w L. z dnia 5.12.2007 r. k.623-630,
- protokół Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia (...) s.a. w W. z dnia 5.12.2007 r. k.631-637,
- ogłoszenie w (...) k.638-647,
- zeznania przedstawiciela wnioskodawcy T. Ż. k.198-199,

L. wysokiego napięcia, 220 KV i 400 KV, stwarzają dla właścicieli gruntów, następujące trzy główne zagrożenia i uciążliwości: stwarzają zagrożenie porażenie prądem elektrycznym, co w każdym przypadku jest niedopuszczane przez odpowiednie wysokie zawieszenie przewodów pod napięciem- zgodnie z (...), uniemożliwiające, bez stosowania dodatkowego sprzętu dotknięcie ich, stwarzają zagrożenie spowodowane promieniowaniem elektromagnetycznym powyżej 1 KV/m (kilowolta na metr) dla stałego pobytu ludzi powyżej 8 godzin w ciągu doby W tym przypadku, zagrożenie szkodliwym dla zdrowia i życia promieniowaniem elektromagnetycznym nie występuje, gdyż linie te, przebiegają przez grunty rolne, leśne, nie zamieszkałe przez ludzi stwarzają uciążliwość i szkody materialne przez ich eksploatację, co wymaga wjazdu sprzętem na grunty właścicieli w przypadku wykonywania tej eksploatacji lub w przypadku awarii linii. Niszczą w tym przypadku plony rolne.

Obszar oddziaływania linii wysokiego napięcia 220 KV relacji M.- R. przeprowadzonej nad działkami o nr (...) (przez działki nr (...) nie przebiega linia 220 KV, tylko 400 KV, która też należy do (...)) przedstawia się tak, że szczególnym miejscem gdzie czyniona jest eksploatacja, są miejsca przy słupach, gdyż na nich instalowane są przede wszystkim izolatory, czasami jeszcze inne urządzenia, a ponieważ dzieje się to na wysokości ok. 25 metrów, do każdej takiej czynności potrzebny jest podnośnik z koszem- czyli wymaga to stosowanie sprzętu jak wymieniony podnośnik, także dźwig i dojazd ciężkich, wielkich samochodów ciężarowych z materiałami i urządzeniami. Natomiast eksploatacja samych przewodów linii elektroenergetycznych, które są pod tak dużym napięciem, tu : 220 KV, inaczej 220 000 V i 400 KV, inaczej 400 000 V jest bardzo mało wymagająca, gdyż przewodów się nie czyści, nie maluje, nie skrobie itp. Raz zamontowane przewody służą aż do zakończenia żywota linii. Wyjątkiem jest linia 400 KV, gdzie możliwa może być wymiana rozporoki pomiędzy przewodami fazy. Czasami, ze względu na ciągły wzrost zapotrzebowania na energię

elektryczną, wymienia się przewody na większy przekrój, o większej obciążalności prądu, o ile istniejące konstrukcje słupów pozwalają ze względu na większe obciążenia mechaniczne, bo grubsze przewody są po prostu cięższe. Czasami podnoszona jest sprawa ewentualnego przzerwania przewodu, co wymagałoby powtórnego ich połączenia.

Obszary oddziaływania linii 400 KV:

- na działce (...) - jest działką leśną, stoi słup przelotowy P., obszar pod słupem to 52,64 m², obszar wyłączony z uprawy ze względu na las to 4682,25 m²,

- na działce (...): obszar przy słupie nr 25 to 606,14 m² w tym obszar zupełnie wyłączony w uprawy to 310,46 m², obszary pod przewodami - częściowe wył. z uprawy 3520,76 m², droga dojazdowa 289,15 m²,

Obszary oddziaływania linii 220 KV:

- na działce (...) - obszar przy słupie nr 34 - 201,9 m². w tym obszar zupełnie wył. z uprawy 17,3 m², obszar pod przewodami-częściowe wyłączenie z uprawy 4065,61 m²,

- na dz. 522/1 - obszar przy słupie nr 40 - 485,76 m²; w tym obszar zupełnie wył. z uprawy - 226,20 m², obszar pod przewodami-częściowe wyłączenie z uprawy - 9666,09 m²,

- na dz. 119/5 - obszar przy słupie nr 42 - 428,06 m, obszar przy słupie nr 43 - 396 m², w tym obszary zupełnie wył. z uprawy - 427,3 m²., obszar pod przewodami - częściowe wyłączenie z uprawy 9355,84 m²,

- na dz. 670/1, 667, 658/1, 659 - obszar przy słupie nr 46 - 491,37 m², obszar przy słupie nr 47 - 428,06 m², w tym obszary zupełnie wyłączone z uprawy - 415,69 m², obszar pod przewodami-częściowe wyłączenie z uprawy - 6522,21 m².

Dowód:

- opinia biegłego sądowego W. S. (1) k.443-460,

- ustna uzupełniająca opinia biegłego sądowego W. S. (1) k.860-861,

Przebieg służebności polegającej na korzystaniu z linii wysokiego napięcia 220 kV relacji M. - R. przeprowadzonej nad działkami o nr (...) w oparciu o zakres oddziaływania tej linii, określony przez biegłego z zakresu energetyki wynosił:

- działka nr (...), obręb R. - na działce znajduje się jeden słup i linia WN 400 kV dla której zaprojektowany został pas służebności o zmiennej szerokości, którego długość mierzona w osi linii jest równa 170.5 m, a powierzchnia obliczona ze współrzędnych jest równa 3965 m² oraz trzy odcinki pasa służebności dla linii WN 220 kV, bez słupów o łącznej długości 211.3 m i łącznej powierzchni 3949 m², (na działce nie ma żadnego słupa linii WN 220 kV, projektowany pas służebności składa się z dwóch części o łącznej powierzchni równej 4738 m² i 6987 m² łącznie 1,1725 ha);

- działka nr (...), obręb Ż. - na działce znajduje się jeden słup i linia WN 400 kV dla której zaprojektowany został pas służebności o zmiennej szerokości, którego długość jest równa 130.3 m, a powierzchnia 2737 m²,

- działka nr (...), obręb P. - na działce znajduje się jeden słup i linia WN 220 kV, pas służebności o zmiennej szerokości, długości 282,8 m i powierzchni 4297 m², na działce znajduje się jeden słup linii WN 220 kV nr 34, powierzchnia pasa służebności jest równa 1,4182 ha,

- działka nr (...), obręb P. - na działce znajduje się jeden słup i linia WN 220 kV, pas służebności o zmiennej szerokości, długości 659.5 m i powierzchni 11026 m², na działce znajduje się jeden słup linii WN 220 1< V nr 40, powierzchnia pasa służebności jest równa 3/2985 ha,

- działka nr (...), obręb P. - na działce znajdują się dwa słupy i linia WN 220 kV, pas służebności o zmiennej szerokości, długości 644,2 m, i powierzchni 8139 m² (rozstaw przewodów od słupa nr 42 przez słup nr 43 do słupa nr 44 zmniejsza się gdyż zmienia się typ słupów - słup nr 44 jest słupem leśnym), na działce znajdują się dwa słupy linii WN 220 kV - nr 42, i 43, powierzchnia pasa służebności jest równa 3,133 3 ha,

- działka nr (...), obręb P. - na działce znajduje się jeden słup i linia WN 220 kV, pas służebności o zm. szerokości, długości 356.1 m i powierzchni 2454 m² (rozstaw przewodów od słupa nr 45 przez słup nr 46 do słupa nr 47 zwiększa się gdyż zmienia się typ słupów - słup nr 45 jest słupem leśnym), na działce znajduje się jeden słup linii WN 220 kV nr 46, powierzchnia pasa służebności jest równa 1,7574 ha,

- działka nr (...), obręb P. - nad działką biegnie tylko linia WN 220 kV, pas służebności o zm. szerokości, długości 3.9 m i powierzchni 42 m², na działce brak słupów, biegnie tylko linia WN 220 kV powierzchnia pasa 0,0279 ha

- działka nr (...), obręb P. - nad działką biegnie tylko linia WN 220 kV, pas służebności o zm. szerokości, długości 164.3 m i powierzchni 2100 m², nad działką biegnie tylko linia WN 220 kV, powierzchnia pasa służebności jest równa 0,8190 ha,

- działka nr (...), obręb P. - na działce znajduje się jeden słup i linia WN 220 kV, pas służebności o zm. szerokości, długości 196.6 m i powierzchni 2939 m², na działce znajduje się jeden słup nr 47 i linia WN 220 kV, powierzchnia pasa służebności jest równa 0,9751 ha,

Łączna długość pasa służebności dla linii WN 220 kV jest równa (...),7 m i powierzchni 3 4946 m², natomiast dla linii WN 400 kV jest równa 300.8 m i powierzchnia 6702 m².

Łączna powierzchnia pasów służebności w zakresie opracowania 12,6019 ha (w obliczonych wyżej powierzchniach zawarte są powierzchnie pod słupami, wyłączone całkowicie z produkcji rolnej)

Natomiast przebieg służebności polegającej na korzystaniu z linii wysokiego napięcia 220 kV relacji M. - R. przeprowadzonej nad działkami o nr (...) według przebiegu skrajnych przewodów wyniósł:

- działka nr (...) – długość linii 170.5 m - powierzchnia 4095 m²,

- działka nr (...) - długość linii 130.3 m - 4561 m².

łącznie dla linii WN 400 kV długość linii 300.8 m – powierzchnia 8656 m²,

- działka nr (...) długość linii 282.8 m- powierzchnia 4299 m²,

- działka nr (...) długość linii 659.5 m- powierzchnia 10305 m²,

- działka nr (...) długość linii 644.2 m - powierzchnia 10446 m²,

- działka nr (...) długość linii 356.1 m - powierzchnia 2375 m²,

- działka nr (...) długość linii 3.9 m - powierzchnia 37 m²,

- działka nr (...) długość linii 164.3 m - powierzchnia 2123 m^2 ($1979+4/5 \times 428$)- (...),

- działka nr (...) długość linii 196.6 m - powierzchnia 2671 m^2 ($(...)+1/8 \times 428$)- (...),

łącznie dla linii WN 220 kV długość linii to (...) 4 m a powierzchnia to 32256 m^2 .

Dowód:

- opinia biegłego sądowego W. S. (2) k.510-520 wraz z kopiami map i szkicem wymiarowania pomiaru podstaw słupów k.520),

- ustna uzupełniająca opinia biegłego sądowego W. S. (2) k.858-860,

- opinia uzupełniająca biegłego sądowego W. S. (2) k.959-972,

Wysokość jednorazowego wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu urządzeń w postaci napowietrznych linii energetycznych oraz słupów energetycznych oraz prawa korzystania z nieruchomości obciążonej w zakresie niezbędnym do dokonywania konserwacji, remontów, modernizacji urządzenia przesyłowego lub jego instalacji wraz z prawem wejścia i wjazdu na teren z odpowiednim sprzętem opisanych aktach sprawy znajdujących się na części przedmiotowych nieruchomości stanowiące działki nr (...) położone w P., Ż. i R., oznaczone w księgach wieczystych KW nr (...) na dzień 28.08.2018 r. wynosi 153200 zł. Wysokość tak ustalonego wynagrodzenia odpowiada wielkości przebiegu sieci przesyłowej i uwzględnia „typowe zachowania rynkowe”.

Wartość rynkowa (WR) prawa własności działki (...) o pow. 34 900 m² wg stanu na dzień oględzin i cen na dzień 28.08.2019 r. przy założeniu, iż nie jest obciążona urządzeniami energetycznymi wynosi ($W = 2,97 \text{ zł/m}^2 \times 1,381 \times 34 900 \text{ m}^2$) - 143 144,79 zł, przyjęto 143 100 zł. Wartość rynkowa przy założeniu, iż działka ta jest obciążona urządzeniami energetycznymi wynosi ($W = 2,97 \text{ zł/m}^2 \times 1,257 \times 34 900 \text{ m}^2$) 130 291,82 zł - przyjęto 130 300 zł. Wartość utraty wartości rynkowej powstałej na skutek przebiegu sieci przesyłowych w części działki wynosi ($W = 143 100, -\text{zł} - 130 300, -\text{zł}$) - 12800 zł.

Wartość rynkowa (WR) prawa własności działki (...) o pow. 63 500 m² wg stanu na dzień oględzin i cen na dzień 28.08.2019 r. przy założeniu, iż nie jest obciążona urządzeniami energetycznymi wynosi ($W = 2,97 \text{ zł/m}^2 \times 0,924 \times 63 500 \text{ m}^2$) 174 261,78 zł, przyjęto 174 300 zł. Wartość rynkowa przy założeniu, iż jest obciążona urządzeniami energetycznymi wynosi ($W = 2,97 \text{ zł/m}^2 \times 0,893 \times 63 500 \text{ m}^2$) - 168 415,34 zł, przyjęto 16 400, zł. Wartość utraty wartości rynkowej powstałej na skutek przebiegu sieci przesyłowych w części działki wynosi ($W = 174 300, -\text{zł} - 168 400, -\text{zł}$) - 5 900 zł.

Wartość rynkowa (WR) prawa własności działki (...) o pow. 193 900 m² wg stanu na dzień oględzin i cen na dzień 28.08.2019 r. przy założeniu, iż nie jest obciążona urządzeniami energetycznymi wynosi ($W = 2,97 \text{ zł/m}^2 \times 0,862 \times 193 900 \text{ m}^2$) - 496 411,15 zł, przyjęto 496 400 zł. Wartość rynkowa przy założeniu, iż jest obciążona urządzeniami energetycznymi wynosi ($W = 2,97 \text{ zł/m}^2 \times 0,820 \times 193 900 \text{ m}^2$) - 472 224,06 zł, przyjęto 472 200, zł. Wartość utraty wartości rynkowej powstałej na skutek przebiegu sieci przesyłowych w części działki wynosi ($W = 496 400, -\text{zł} - 472 200, -\text{zł}$) - 24 200 zł.

Wartość rynkowa (WR) prawa własności działki (...) o pow. 34 700 m² wg stanu na dzień oględzin i cen na dzień 28.08.2019 r. przy założeniu, iż nie jest obciążona urządzeniami energetycznymi wynosi ($W = 2,97 \text{ zł/m}^2 \times 1,320 \times 34 700 \text{ m}^2$)- 136 037,88 zł, przyjęto - 136 000, zł. Wartość rynkowa przy założeniu, iż jest obciążona urządzeniami energetycznymi wynosi ($W = 2,97 \text{ zł/m}^2 \times 1,278 \times 34 700 \text{ m}^2$)- 131 709,40 zł, przyjęto 131 700, zł. Wartość utraty wartości rynkowej powstałej na skutek przebiegu sieci przesyłowych w części działki wynosi 4 300 zł.

Wartość rynkowa (WR) prawa własności działki (...) o pow. 6900 m² wg stanu na dzień oględzin i cen na dzień 28.08.2019 r. przy założeniu, iż nie jest obciążona urządzeniami energetycznymi wynosi ($W = 2,97 \text{ zł/m}^2 \times 1,357$

x 6900 m²) - 27 809,00 zł, przyjęto - 27 800 zł. Wartość rynkowa przy założeniu, iż jest obciążona urządzeniami energetycznymi wynosi ($W = 2,97 \text{ zł/m}^2 \times 1,357 \times 6900 \text{ m}^2$)- 27809,00 zł, przyjęto 27 800 zł. Wartość utraty wartości rynkowej powstałej na skutek przebiegu sieci przesyłowych w części działki wynosi ($W = 27800,-\text{zł} - 27800,-\text{zł}$) - 0 zł. Ograniczenie spowodowane jedynie napowietrznym przebiegiem sieci w małym rogu działki z uwagi na wysokość i niewielką ingerencję przez uczestników rynku nie została dostrzeżona.

Wartość rynkowa = prawa własności działki (...) o pow. 279 900 m² wg stanu na dzień oględzin i cen na dzień 28.08.2019 r. przy założeniu, iż nie jest obciążona urządzeniami energetycznymi wynosi ($W = 2,97 \text{ zł/m}^2 \times 1,305 \times 279 900 \text{ m}^2$) = 1 084 850,42 zł, przyjęto 1 084 900 zł. Wartość rynkowa przy założeniu, iż jest obciążona urządzeniami energetycznymi wynosi ($W = 2,97 \text{ zł/m}^2 \times 1,263 \times 279 900 \text{ m}^2$) - 1 049 935,69 zł, przyjęto 1 050 000 zł. Wartość utraty wartości rynkowej powstałej na skutek przebiegu sieci przesyłowych w części działki wynosi ($W = 1 084 900 \text{ zł} - 1 050 000 \text{ zł}$) - 34 900 zł.

Wartość rynkowa (WR) prawa własności działki (...) o pow. 306 000 m² wg stanu na dzień oględzin i cen na dzień 28.08.2019 r. przy założeniu, iż nie jest obciążona urządzeniami energetycznymi wynosi ($W = 2,97 \text{ zł/m}^2 \times 1,051 \times 306 000 \text{ m}^2$) - 955 169,82 zł, przyjęto 955 200 zł. Wartość rynkowa przy założeniu, iż jest obciążona urządzeniami energetycznymi wynosi ($W = 2,97 \text{ zł/m}^2 \times 1,009 \times 306 000 \text{ m}^2$) - 916 999,38 zł, przyjęto 917 000 zł. Wartość utraty wartości rynkowej powstałej na skutek przebiegu sieci przesyłowych w części działki wynosi ($W = 955 200,-\text{zł} - 917 000,-\text{zł}$) - 38 200 zł.

Wartość rynkowa (WR) prawa własności działki (...) o pow. 32 500 m² wg stanu na dzień oględzin i cen na dzień 28.08.2019 r. przy założeniu, iż nie jest obciążona urządzeniami energetycznymi wynosi ($W = 2,97 \text{ zł/m}^2 \times 1,261 \times 32 500 \text{ m}^2$) = 121 718,03 zł, przyjęto 121 700 zł. Wartość rynkowa przy założeniu, iż jest obciążona urządzeniami energetycznymi wynosi ($W = 2,97 \text{ zł/m}^2 \times 1,230 \times 32 500 \text{ m}^2$) 118 725,75 zł, przyjęto - 118 700 zł. Wartość utraty wartości rynkowej powstałej na skutek przebiegu sieci przesyłowych w części działki wynosi ($W = 121 700,-\text{zł} - 118 700,-\text{zł}$) - 3 000 zł.

Wartość rynkowa (WR) prawa własności działki (...) o pow. pow. 317 100 m² wg stanu na dzień oględzin i cen na dzień 28.08.2019 r. przy założeniu, iż nie jest obciążona urządzeniami energetycznymi wynosi ($W = 2,97 \text{ zł/m}^2 \times 1,172 \times 317 100 \text{ m}^2$)- 1 103 774,36 zł, przyjęto 1 03 800 zł. Wartość rynkowa przy założeniu, iż jest obciążona urządzeniami energetycznymi wynosi ($W = 2,97 \text{ zł/m}^2 \times 1,141 \times 317 000 \text{ m}^2$) - 1 074 057,97 zł, przyjęto - 1 074 600 zł. Wartość utraty wartości rynkowej powstałej na skutek przebiegu sieci przesyłowych w części działki wynosi ($W = 1 103 800 \text{ zł} - 1 074 600 \text{ zł}$) - 29 200 zł.

Dowód:

- opinia biegłego sądowego K. B. k. 1127-1272;
- ustna uzupełniająca opinia biegłego sądowego K. B. k. 1462-1464

Sąd zważył, co następuje:

Wniosek o ustanowienie służebności okazał się uzasadniony co do zasady.

Stan faktyczny w sprawie ustalony został na podstawie dowodów z dokumentów oraz na podstawie opinii biegłych W. S. (3), W. S. (2) i K. B.. W zakresie dowodów z dokumentów to Sąd w całości dał im wiarę. Zakwestionowanie przez pełnomocnika spółdzielni dowodów z dokumentów, co uczynił na rozprawie w dniu 10 grudnia 2019 r., Sąd ocenił jako mało wyrafinowaną próbę wyłączenia możliwości zastosowania art. 230 k.p.c., zgodnie z którym gdy strona nie wypowie się co do twierdzeń strony przeciwnej o faktach, sąd, mając na uwadze wyniki całej rozprawy, może fakty te uznać za przyznane. Samo zaprzeczenie jest uznawane w piśmiennictwie prawniczym za najbardziej prymitywną formę obrony, nie oznacza ono jednak automatycznego wyłączenia określonych dowodów, zwłaszcza gdy owo zaprzeczenie nie było konsekwentne w toku całego postępowania, a pojawiło się na samym jego

zakończeniu. Moment zaprzeczenia Sąd uznał tylko za próbę instrumentalnego wykorzystania przepisu prawa. Stan faktyczny Sąd ocenia na podstawie wszechstronnego rozważenia całokształtu materiału dowodowego. Nie ma na gruncie procesowym ustalonej hierarchii dowodów, dowody dzielą się tylko i wyłącznie na przekonywujące i nie przekonywujące. Wszystkie dowody z dokumentów, które zostały złożone do akt Sąd uznał za przekonywujące. Fakt, że niektóre nie są uwierzytelnione wynika z obiektywnej okoliczności że takie po prostu są archiwa z lat 70 i 80 XX wieku. Skoro wnioskodawca zaprzecza prawdziwości niektórych dokumentów, a obiektywnie sieć elektroenergetyczna istnieje i wnioskodawca nie przedstawia żadnego uzasadnienia dla innego określenia np. daty przyjęcia tej sieci do eksploatacji, to takim zaprzeczaniem podważa tylko swoją wiarygodność. Zgodnie z art. 3 k.p.c. Strony i uczestnicy postępowania obowiązani są dokonywać czynności procesowych zgodnie z dobrymi obyczajami, dawać wyjaśnienia co do okoliczności sprawy zgodnie z prawdą i bez zatajania czegokolwiek oraz przedstawiać dowody. Dodatkowo w przypadku posiadania na rzecz posiadacza skonstruowany został cały system domniemań: posiadania w dobrej wierze, posiadania zgodnie z prawem, posiadania nieprzerwanego. Skoro uczestnicy nie kwestionują, że (...) posiada wskaną linię elektroenergetyczną to oznacza to że ciężar dowodu w istotny sposób – tam gdzie nie ma zgodnego stanowiska - przechodzi w rozpoznawanej sprawie na Spółdzielca (...) W..

W zakresie dowodów z opinii biegłych to w odniesieniu do opinii W. S. (1), Sąd uznał ją za przekonywującą. Jej wykonanie wynikało przede wszystkim z konieczności zebrania pełnego materiału dowodowego, w tym także na wypadek zmiany stanowiska w sprawie. Z istoty postępowania nieprocesowego, rolą Sądu jest znalezienie wspólnego rozwiązania określonego problemu, co oznacza wręcz nakaz uwzględniania zgodnego stanowiska uczestników, o ile nie sprzeciwia się ono prawu. Uczestnicy w zakresie szerokości pasa eksploatacji byli zgodni że w przypadku linii 220 kV ma to być 50 metrów. W zakresie linii 400 kV Spółdzielnia (...) wskazywała na 70 metrów, (...) zaś na 80 metrów i w tym zakresie przyjąć należało 70 metrów, ponieważ jest to i tak zdecydowanie więcej niż wynika to z opinii W. S. (1).

W zakresie opinii biegłego W. S. (2), to żadnych zastrzeżeń co do prawidłowości wykonania tej opinii strony nie formułowały. Wreszcie w przypadku opinii K. B. to jest ona pełna, gruntownie i przekonywująco uzasadniona. Zarzuty uczestników biegły odparł na rozprawie w opinii ustnej. Bez konieczności powielania treści samej opinii, Sąd nie miał najmniejszych wątpliwości co do jej prawidłowości.

Podstawą żądania wnioskodawcy w niniejszej sprawie jest art. 305¹ oraz 305² k.c. W myśl pierwszego cytowanego przepisu nieruchomości można obciążyć na rzecz przedsiębiorcy, który zamierza wybudować lub którego własność stanowią urządzenia, o których mowa w art. 49 § 1, prawem polegającym na tym, że przedsiębiorca może korzystać w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej, zgodnie z przeznaczeniem tych urządzeń (służebność przesyłu). Zgodnie zaś z drugą regulacją, jeżeli właściciel nieruchomości odmawia zawarcia umowy o ustanowienie służebności przesyłu, a jest ona konieczna dla właściwego korzystania z urządzeń, o których mowa w art. 49 § 1, przedsiębiorca może żądać jej ustanowienia za odpowiednim wynagrodzeniem.

W piśmiennictwie przyjmuje się, iż podmiotem, na rzecz którego może być ustanowiona służebność przesyłu, jest wyłącznie przedsiębiorca, a więc osoba fizyczna, osoba prawna i podmiot ustawowy, o którym mowa w art. 33¹ § 1 k.c., prowadzące we własnym imieniu działalność gospodarczą lub zawodową. Przedmiotem działalności takiego przedsiębiorcy powinna być działalność związana z wykorzystaniem urządzeń przesyłowych. Ustanowienie służebności przesyłu jest możliwe tylko na rzecz takiego przedsiębiorcy, który jest właścicielem urządzeń, służących do doprowadzania lub odprowadzania płynów, pary, gazu, energii elektrycznej oraz innych urządzeń podobnych lub który zamierza wybudować takie urządzenia (art. 49 § 1 k.c.). Oznacza to, że służebność przesyłu może mieć zastosowanie zarówno do takich stanów faktycznych, gdy urządzenia przesyłowe już istnieją, jak również, gdy przedsiębiorca urządzenia te zamierza dopiero wybudować w przyszłości.

W rozpoznawanej sprawie podniesiony został przez uczestnika zarzut zasiedzenia służebności, który w przypadku uwzględnienia powodowałby co najmniej częściową niezasadność wniosku Spółdzielni (...), ponieważ oznaczałby że służebność już istnieje. Oznacza to, że w pierwszym rzędzie należało ocenić zasadność wniosku o zasiedzenie służebności

Żądanie uczestnika oparte na treści art. 292 k.c. okazało się jednak nieuzasadnione.

Zgodnie z art. 292 k.c. służebność gruntowa może być nabyta przez zasiedzenie tylko w wypadku, gdy polega na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia, przy czym przepisy o nabyciu własności nieruchomości przez zasiedzenie stosuje się odpowiednio. W doktrynie przyjmuje się, iż służebność gruntowa jest jedynym spośród ograniczonych praw rzeczowych, które może powstać ex lege w trybie zasiedzenia, muszą wszakże zostać spełnione przesłanki określone w art. 292 k.c. oraz odpowiednio zastosowane przesłanki z art. 172 k.c., dotyczącego zasiedzenia nieruchomości, należy tu również uwzględniać normę zawartą w art. 352 k.c., definiującą pojęcie posiadania służebności.

Stosownie do art. 285 § 1 i 2 k.c., który definiuje pojęcie służebności gruntowej, nieruchomość można obciążyć na rzecz właściciela innej nieruchomości (nieruchomości władnącej) prawem, którego treść polega bądź na tym, że właściciel nieruchomości władnącej może korzystać w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej, bądź na tym, że właściciel nieruchomości obciążonej zostaje ograniczony w możliwości dokonywania w stosunku do niej określonych działań, bądź też na tym, że właścicielowi nieruchomości obciążonej nie wolno wykonywać określonych uprawnień, które mu względem nieruchomości władnącej przysługują na podstawie przepisów o treści i wykonywaniu własności (służebność gruntowa), przy czym służebność gruntowa może mieć jedynie na celu zwiększenie użyteczności nieruchomości władnącej lub jej oznaczonej części.

W doktrynie podkreśla się, iż służebności gruntowe (a także osobiste) powstają przede wszystkim w trybie umownym. Następuje tu zawarcie umowy pomiędzy właścicielem nieruchomości obciążonej a nabywającym prawo służebności właścicielem nieruchomości władnącej. W odniesieniu do oświadczenia woli właściciela nieruchomości obciążonej konieczne jest dochowanie - pod rygorem nieważności - formy aktu notarialnego (art. 245 § 2 in fine k.c.). Taka forma dokumentu stanowi też podstawę wpisu prawa służebności do księgi wieczystej (art. 31 ust. 1 u.k.w.).

Odnosnie służebności czynnych wskazać należy, iż przepis ogólnie określa uprawnienie właściciela nieruchomości władnącej do czynnego korzystania z cudzej (obciążonej) nieruchomości. W zasadniczym zarysie treść czynnej służebności gruntowej powinna być określona w umowie lub w innym akcie ustanawiającym takie prawo (orzeczenie sądu, decyzja administracyjna). Czynna służebność gruntowa polega, bowiem na „korzystaniu”, jednakże „w oznaczonym zakresie” z nieruchomości obciążonej. Nie osiąga, więc nigdy rozległego zakresu właściwego prawu użytkowania, polegającego na używaniu rzeczy i pobieraniu pożytków (por. art. 252 k.c.). Biorąc powyższe pod uwagę przy badaniu przesłanek zasiedzenia czynnej służebności gruntowej ustalać należy także, czy zakres korzystania z nieruchomości obciążonej przez właściciela nieruchomości władnącej w okresie zasiedzenia nie uległ zmianie, gdyż zmiana tak prowadzi do przerwania biegu zasiedzenia.

W świetle powoływanych przepisów stwierdzić należy także, iż służebność gruntowa może być nabyta przez zasiedzenie tylko w wypadku, „gdy polega na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia”. W doktrynie i orzecznictwie ugruntowany jest pogląd, iż za trwałe i widoczne mogą być uznane tylko urządzenia będące efektem świadomego, aktywnego działania ludzkiego. Pojęcie urządzenia oznacza wynik przedsięwzięć ludzkich, uzewnętrzniony w trwałej postaci widocznych przedmiotów, tutaj służących - poprzez wykonywanie posiadania służebności - potrzebom nieruchomości władnącej (tak: postanowienie SN z dnia 7 marca 2002 r., II CKN 160/00 LEX nr 54477). Za przykład stosownych urządzeń można uznać utwardzony szlak drogi, most na trasie drogi, nasypy, groble, studnie, mury, kominy, wieże itp. W dawniejszym orzecznictwie przyjmowano, iż nie jest konieczne do zasiedzenia, by wykorzystywane urządzenie było wykonane przez posiadacza służebności, wystarczy zaś korzystanie z trwałego i widocznego urządzenia, chociażby wzniesionego przez inną osobę. W nowszej judykaturze wyrażono pogląd odmienny, wedle którego wykonanie trwałego i widocznego urządzenia przez posiadacza nieruchomości w zakresie służebności gruntowej drogi dojazdowej jest przesłanką zasiedzenia tej służebności (tak uchwała 7 sędziów SN z dnia 9.08.2011r., sygn. akt III CZP 10/11, OSNC 2011/12/129).

Korzystanie z trwałego i widocznego urządzenia oznacza też tyle, że w przypadku zasiedzenia służebności przesyłu jak w niniejszej sprawie jest możliwe uwzględnienie takiej służebności według przebiegu między skrajnymi przewodami,

ponieważ one są miernikiem „widoczności”. Nie podlegałyby zasiedzeniu pas eksploatacji po lewej i po prawej stronie od płaszczyzny wyznaczonej linia skrajnych przewodów, ponieważ nie ma w tym zakresie żadnego widocznego urządzenia. Na potrzeby ewentualnego uwzględnienia wniosku o stwierdzenie zasiedzenia służebności, w aktach sprawy jest odpowiedni wariant opinii biegłego geodety, gdzie przy uwzględnieniu tego żądania ustanowieniu podlegałyby służebność w zakresie ponad tą, co do której stwierdzone mogło być zasiedzenie. W przypadku zaś wynagrodzenia, to opinia biegłego geodety określa w każdym wariancie powierzchnię, i jest to podstawa do ewentualnego matematycznego procentowego przeliczenia wynagrodzenia określonego przez biegłego K. B..

Koniecznym natomiast warunkiem nabycia służebności gruntowej w drodze zasiedzenia jest korzystanie przez właściciela nieruchomości gruntowej w okresie zasiedzenia z tego samego trwałego i widocznego urządzenia, rodzaj urządzenia i jego tożsamość ma, bowiem wpływ na zakres korzystania z nieruchomości obciążonej, który nie powinien ulegać zmianie w okresie zasiedzenia.

Podkreślić należy także, iż w orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowany wydaje się być pogląd, iż dopuszczalne jest zasiedzenie służebności gruntowej na rzecz przedsiębiorstwa przesyłowego, w skład, którego wchodzi nieruchomość władająca (tak m.in.: postanowienie SN z dnia 4 kwietnia 2006r., CSK 119/06, Monitor Prawniczy 2006/21/1128).

Ustawa z dnia 30 maja 2008 roku o zmianie ustawy Kodeks cywilny oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 116, poz. 731) wprowadziła do Kodeksu cywilnego przepisy o służebności przesyłu, obowiązujące od dnia 3 sierpnia 2008 roku. Stosownie do nowo wprowadzonego art. 305¹ k.c. nieruchomość można obciążyć na rzecz przedsiębiorcy, który zamierza wybudować lub, którego własność stanowią urządzenia, o których mowa w art. 49 § 1, prawem polegającym na tym, że przedsiębiorca może korzystać w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej, zgodnie z przeznaczeniem tych urządzeń (służebność przesyłu). Stosownie do art. 49 § 1 k.c., chodzi o urządzenia służące do doprowadzania lub odprowadzania płynów, pary, gazu, energii elektrycznej oraz inne urządzenia podobne, które nie należą do części składowych nieruchomości, jeżeli wchodzi w skład przedsiębiorstwa. Z uwagi na niezawarcie w przywołanej ustawie przepisów przejściowych, między innymi w zakresie zasiedzenia służebności przesyłu, należy przyjąć, że jeżeli termin prowadzący do zasiedzenia służebności upłynął przed dniem 3 sierpnia 2008 roku to sąd winien stwierdzić nabycie służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu, jeżeli zaś po tej dacie - zasiedzenie służebności przesyłu (por. G. Bieniek, Urządzenia przesyłowe. Problematyka prawna, s. 72-73, uchwała SN z 22 maja 2013 r., III CZP 18/13)

W niniejszej sprawie punktem wyjścia jest data wejścia poprzednika prawnego uczestnika w posiadanie nieruchomości, a związane z budowa i eksploatacją sieci. Zezwolenie na budowę pochodzi z 18 listopada 1978 roku. Założenia oznacza ono, że tego dnia sieci nie było. Natomiast przyjęcie do eksploatacji nastąpiło w dniu 14 października 1983 roku i tą datę należało przyjąć jako początkową dla określenia okresu korzystania z sieci. Tą datę należy zestawić z datami nabycia przez wnioskodawcę własności opisanych we wniosku nieruchomości – dla określenia daty rozpoczęcia korzystania z cudzej nieruchomości. Z analizy dokumentów zwartych w teczkach ksiąg wieczystych wynikają następujące ustalenia.

W przypadku działki (...) (akta KW 40546) właścicielem od 16 lipca 1978 roku byli E. i H. Z. a od 17 grudnia 1993 na podstawie umowy zamiany A. W.. W przypadku działki (...) (akta KW 40553) na podstawie decyzji z 16 lipca 1978 właścicielem był E. K., a od 17 lutego 1987 Rolniczy Kombinat Spółdzielczy (poprzednik prawny wnioskodawcy). W przypadku działek (...) (akta KW 40555) w dniu 19 lutego 1988 roku wnioskodawca nabył je od Skarbu Państwa. W przypadku działki (...) (akta KW 45497) wnioskodawca w dniu 28 listopada 1987 roku nabył je od Skarbu Państwa. Wreszcie w przypadku działki (...) (k. 435) była to od dnia 28 września 1964 własność S. i I. J., w dniu 20 września 1984 r. przekazana została na własność Skarbu Państwa – (...), a następnie decyzją z 7 grudnia 1984 r. została przekazana w nieodpłatne użytkowanie (...) w W. i w dniu 24 listopada 1994 r. wygaszono tą decyzję, wnioskodawca stał się właścicielem od 23 grudnia 1994 (akt KW 34860).

W dniu 14 października 1983 r. poprzednika prawnego uczestnika – wówczas przedsiębiorstwa państwowego - nie można było w odniesieniu do działek (...) uznać za samoistnego posiadacza nieruchomości w zakresie odpowiadającym

treści służebności gruntowej. W okresie przed wejściem w życie nowelizacji Kodeksu cywilnego (ustawa z dnia 31 stycznia 1989 r., Dz. U. Nr 3, poz. 1), znoszącej zasadę tzw. jednolitej własności państwowej, czyli przed dniem 1 lutego 1989 r., państwowe osoby prawne (w tym przedsiębiorstwa państwowe) wykonywały uprawnienia związane z własnością nieruchomości wprawdzie we własnym imieniu, ale na rzecz Skarbu Państwa, jako jedynego dysponenta własności państwowej. Dlatego też skutki prawne związane z posiadaniem samoistnym w tamtym okresie przez przedsiębiorstwo państwowe nieruchomości mogły powstać tylko na rzecz Skarbu Państwa. Zgodnie z zasadą jednolitej własności państwowej, którą wyrażała treść art. 128 k.c., w jego pierwotnym brzmieniu, przyjmowano powszechnie, że własność ogólnonarodowa przysługuje niepodzielnie Państwu. Jednostki organizacyjne Skarbu Państwa i państwowe osoby prawne wykonywały jedynie uprawnienia wynikające z własności państwowej. W konsekwencji także posiadanie nieruchomości przez te podmioty było równoznaczne z posiadaniem przez Skarb Państwa.

Stan korzystania z cudzej nieruchomości w rozumieniu art. 292 k.c., w dniu 14 października 1983 r., istniał w przypadku działki (...), ale w tym ostatnim przypadku - do 20 września 1984 roku (od kiedy dotychczasowy posiadacz stał się właścicielem). W przypadku działek (...) rozpoczął się dnia 19 lutego 1988 roku, w przypadku działki (...) w dniu 28 listopada 1987 roku, a w przypadku działki (...) – po zniesieniu zasady jednolitości własności państwowej, czyli od 1 lutego 1989 roku.

Wnioskujący o stwierdzenie nabycia służebności przez zasiedzenie nie przedłożył jakichkolwiek dokumentów, z których wynikałoby, że uzyskał zgodę właściciela nieruchomości lub też zastępującą tę zgodę decyzję administracyjną wydaną w trybie art. 35 ust. 1 ustawy z 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości (Dz.U. Nr 17, poz. 70 z 1958 z zm.), co wskazuje, iż w momencie wejścia w posiadanie służebności przedsiębiorstwo państwowe znajdowało się w złej wierze. Dla oceny dobrej czy złej wiary podstawowe znaczenie ma przede wszystkim świadomość posiadacza i co ważne decydujące znaczenie dla oceny dobrej czy złej wiary ma chwila uzyskania posiadania. Dobra wiara polega na usprawiedliwionym w danych okolicznościach przekonaniu posiadacza, że przysługuje mu takie prawo do władania rzeczą jakie faktycznie wykonuje. Sąd Rejonowy w całości w tym zakresie podziela argumentację wyrażoną w uzasadnieniu uchwały Sądu Najwyższego z 16 maja 2019 roku w sprawie III CZP 110/18, gdzie szczegółowo został przedstawiony rozwój linii orzeczniczej w tym zakresie.

Od początku lat dziewięćdziesiątych XX wieku Sąd Najwyższy konsekwentnie i w zasadzie bez wyjątków odwołuje się do tradycyjnej koncepcji dobrej wiary i według niej ocenia posiadanie wykonywane z zamiarem nabycia prawa przez zasiedzenie. Zgodnie z tą koncepcją, nie jest w dobrej wierze ten, kto wykonuje prawo, o którym wie, że mu nie przysługuje, ale także ten, kto wykonuje nieprzysługujące mu prawo bez tej świadomości, jeżeli przy dołożeniu należytej staranności mógłby się dowiedzieć o rzeczywistym stanie prawnym danej sytuacji. W odniesieniu do służebności gruntowej należy przyjąć, że jej posiadaczem w dobrej wierze jest ten, kto przystępuje do wykonywania posiadania cudzej nieruchomości w zakresie treści konkretnej służebności w błędnym, ale w danych okolicznościach usprawiedliwionym przekonaniu, że przysługuje mu służebność.

Przyjęte w orzecznictwie rozumienie dobrej wiary w związku z wykonywaniem posiadania prowadzącego do zasiedzenia, w tym służebności o treści służebności przesyłu, oznacza, że za osobę zasiadającą tę służebność w dobrej wierze można uznać jedynie tego, kto korzysta z cudzej nieruchomości nie w zakresie treści dowolnego prawa, ale wyłącznie w zakresie treści służebności o treści służebności przesyłu, a w danych okolicznościach jego błędne przekonanie o przysługiwaniu mu uprawnień mieszczących się w zakresie tej służebności jest usprawiedliwione.

Wytworzenie się błędnego, ale w danych okolicznościach usprawiedliwionego przekonania o powstaniu na rzecz przedsiębiorcy korzystającego z urządzeń przesyłowych posadowionych na cudzym gruncie służebności o treści służebności przesyłu musiałyby mieć oparcie w zdarzeniach, których zaistnienie mogło wywołać takie przekonanie.

Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 25 maja 1999 r., SK 9/98 (OTK ZU 1999, Nr 4, poz. 57) uznał art. 292 k.c., w zakresie, w jakim stanowi podstawę nabycia przez zasiedzenie służebności gruntowej, za konstytucyjny, z zastrzeżeniem jednak, że wykładnia przepisów o zasiedzeniu musi uwzględniać aspekt konstytucyjnie gwarantowanej

ochrony własności. W uzasadnieniu uchwały składu siedmiu sędziów z 9 sierpnia 2011 r., III CZP 10/11 (OSNC 2011, Nr 12, poz. 129) Sąd Najwyższy podkreślił, że zasadą konstytucyjnie określoną, od której ustawodawca wyjątkowo odstępuje, jest nienaruszalność prawa własności. Instytucja zasiedzenia, mająca daleko idące skutki w odniesieniu do prawa własności, jest przykładem takiego wyjątkowego odstępstwa, wszelkie zatem wątpliwości nasuwające się przy jej interpretowaniu powinny być tłumaczone na rzecz ochrony własności.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego, w odniesieniu do sytuacji, gdy przedsiębiorstwo przesyłowe dążyło do uzyskania tytułu do korzystania z cudzego gruntu dla celów przesyłowych wywiedzionego z instytucji publicznoprawnych, za usprawiedliwiające przypisanie mu dobrej wiary w wejściu w posiadanie nieruchomości na cele przesyłowe uznane zostały przypadki wybudowania przezeń urządzeń przesyłowych na podstawie decyzji zezwalających na czasowe zajęcie nieruchomości w celu posadowienia takich urządzeń (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 listopada 2018 r., V CSK 502/17, nie publ.). Decyzje tego rodzaju miały oparcie w art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości (tekst jedn.: Dz. U. z 1974 r. Nr 10, poz. 64 z późn. zm., dalej - u.z.t.w.n.) oraz art. 124 ust. 1a i 1b u.g.n. i wydawane były w postępowaniu zmierzającym do ograniczenia własności nieruchomości w związku z upoważnieniem do jej zabudowaniem urządzeniami przesyłowymi. Nie tworzyły one wprawdzie na rzecz przedsiębiorstwa trwałego tytułu do korzystania z cudzej nieruchomości w celach przesyłowych, ale upoważniały go do jej zajęcia i wybudowania na niej elementów infrastruktury przesyłowej. Zarówno przedsiębiorca przesyłowy jako inwestor, jak i właściciel nieruchomości, po wydaniu decyzji zezwalającej na jej czasowe zajęcie mogli zabiegać o ustabilizowanie tytułu przedsiębiorstwa do korzystania z nieruchomości w zakresie niezbędnym do eksploataowania urządzeń, o których już w momencie ich wznoszenia było wiadomo, że pozostaną na nieruchomości przez długi czas, bo ich właściwości techniczne nie pozwolą na dowolne usuwanie czy przemieszczanie. Decyzje wydane na podstawie art. 39 ust. 1 u.z.t.w.n. i 124 ust. 1a i 1b u.g.n. tworzyły dla przedsiębiorstwa przesyłowego tytuł prawny do dysponowania nieruchomością na cele budowlane i z tego powodu stanowiły element prowadzonego procesu inwestycyjnego, ale nie miały charakteru rozstrzygnięć opartych na prawie budowlanym i nie sposób ich z tego powodu zaliczyć do decyzji wydawanych w toku procesu budowlanego, o jakich mowa w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 20 listopada 2015 r., III CZP 76/15 (OSNC 2016, Nr 12, poz. 138). W uchwale tej Sąd Najwyższy stwierdził, że wybudowanie na cudzej nieruchomości urządzeń przesyłowych przez korzystające z nich przedsiębiorstwo po uzyskaniu decyzji wydawanych w procesie budowlanym nie rozstrzyga o możliwości zakwalifikowania posiadania nieruchomości, na której te urządzenia zostały posadowione, jako wykonywanego w dobrej wierze. Za objęte w dobrej wierze Sąd Najwyższy uznał także posiadanie nieruchomości w zakresie treści służebności przesyłu, gdy legitymowała je decyzja wydana na podstawie art. 35 u.z.t.w.n., o której nieważności następnie orzeczono (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2017 r., I CSK 737/16, nie publ.).

Gdy chodzi o uzyskanie cywilnego tytułu do korzystania z cudzej nieruchomości na cele przesyłowe, to przedsiębiorca przesyłowy musiał mieć świadomość, że przed dniem 3 sierpnia 2008 r. zagwarantuje mu go służebność gruntowa albo umowa zawarta z właścicielem, określająca zasady korzystania z gruntu na cele przesyłowe. Ustanowienie umownego tytułu do korzystania z nieruchomości na cele przesyłowe oczywiście nie mogło prowadzić do uzyskania przez przedsiębiorcę przesyłowego statusu posiadacza samoistnego nieruchomości, z której korzystał, chyba że stosunek obligacyjny ustał, a przedsiębiorca zmanifestował wobec właściciela wolę władania nieruchomością jako posiadacz samoistny.

Powstanie na rzecz przedsiębiorcy przesyłowego służebności gruntowej wymagało złożenia przez właściciela nieruchomości zajętej przez urządzenia w formie aktu notarialnego pod rygorem nieważności oświadczenia woli ustanowieniu służebności (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2003 r., III CZP 79/02, OSNC 2003, Nr 11, poz. 142). W uchwale z dnia 6 grudnia 1991 r., III CZP 108/91, Sąd Najwyższy stwierdził, że osoba, która weszła w posiadanie nieruchomości na podstawie umowy mającej na celu przeniesienie własności, zawartej bez zachowania formy aktu notarialnego, nie jest samoistnym posiadaczem w dobrej wierze. W orzecznictwie dotyczącym służebności gruntowych ten sam pogląd został odniesiony do sytuacji, w których właściciel nieruchomości mającej zyskać status władnącej wszedł w posiadanie służebności na podstawie złożonego bez zachowania formy aktu notarialnego oświadczenia woli właściciela nieruchomości mającej być obciążoną. W wyroku z dnia 4 lutego 1988

r., IV CR 45/88 (OSNC 1990, Nr 2, poz. 33) Sąd Najwyższy stwierdził, że korzystania z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności gruntowej na podstawie oświadczenia złożonego bez formy aktu notarialnego jest posiadaniem służebności w złej wierze. Tak samo Sąd Najwyższy wypowiedział się na temat charakteru posiadania służebności gruntowej przez osobę, która weszła w nie na podstawie oświadczenia właściciela nieruchomości złożonego bez zachowania przewidzianej prawem formy w postanowieniu z dnia 4 listopada 1998 r., II CKU 69/98, Prok. I Pr. 1999, nr 2, s. 30).

Trudno wskazać na jakieś racje, które by uzasadniały odstępianie od powyższej oceny dobrej lub złej wiary posiadacza, gdy jego posiadanie dotyczyło służebności gruntowej o treści służebności przesyłu. Nie można usprawiedliwiać przedsiębiorstwa przesyłowego, zajmującego się profesjonalnie pewnym rodzajem działalności gospodarczej i dysponującego wykwalifikowaną kadrą opracowującą warunki jej prowadzenia, co do jego braku rozeznania, na jakiej drodze i przy wykorzystaniu jakich instytucji znanych systemowi prawnemu powinien uregulować - zwłaszcza w odniesieniu do inwestycji prowadzonych już na początku lat dziewięćdziesiątych XX wieku - swój tytuł do korzystania z cudzych gruntów.

W konsekwencji do upływu terminu zasiedzenia należałoby więc zastosować dłuższy termin liczący lat 20 przed dniem 01 października 1990 r., zaś lat 30 po tej dacie. Termin zasiedzenia w okolicznościach sprawy mógłby więc upłynąć najwcześniej w dniu 14 października 2013, tj. po upływie 30 lat nieprzerwanego posiadania służebności i to w odniesieniu do działek (...), jako że termin 30 lat w przypadku pozostałych działek rozpoczął bieg jeszcze później (vide str. 16-17 uzasadnienia).

Zgodnie z art. 175 k.c. w zw. z art. 292 k.c. w związku z art. 123 pkt 1 k.c. bieg terminu zasiedzenia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia. W dniu 5 sierpnia 2011 roku został złożony przez wnioskodawcę, ze wskazaniem na uczestnika jako przeciwnika, wniosek o zawezwanie do próby ugodowej w sprawie ustanowienia służebności a dotyczący nieruchomości opisanych we wniosku jak w niniejszej sprawie (k. 785). Skutkowało to przerwaniem biegu przedawnienia i w efekcie oddalenie wniosku o stwierdzenie zasiedzenia służebności.

Wnioskodawczyni zarzuciła też w zakresie wniosku o zasiedzenie, że uczestniczka nie wykazała ciągłości posiadania od momentu podłączenia linii do eksploatacji do dnia dzisiejszego, a w szczególności nie wykazała prawidłowo przeniesienia posiadania służebności ze Skarbu Państwa na rzecz przedsiębiorstwa państwowego i kolejnych spółek energetycznych. Odpierając ten zarzut wnioskodawca podnosił, iż posiadanie służebności przesyłu jest ściśle powiązane z własnością urzędzeń przesyłowych, a służebność przesyłu przechodzi na nabywcę przedsiębiorstwa lub urzędzeń. Przedmiotowe przeniesienie na gruncie niniejszej sprawy zdaniem uczestniczki wykazuje dokumentacja dotycząca następstwa prawnego po stronie wnioskodawczyni, która dowodzi przeniesienia przez poprzednika prawnego wnioskodawczyni na jej rzecz prawa własności urzędzenia przesyłowego

Odnosząc się do powyższego zarzutu stwierdzić należy, iż w orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażono pogląd, że w związku z przemianami, które miały miejsce w roku 1989r. i 1990r. nastąpiło przekształcenie przedsiębiorstw państwowych z dzierżycieli w posiadaczy służebności. Jak stwierdził Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 20 września 2013r., sygn. akt II CSK 10/13 przedsiębiorstwo państwowe w rozumieniu przepisów aktów prawnych o przedsiębiorstwach państwowych (z dnia 26 października 1950 r. i ustawy z dnia 25 sierpnia 1981 r.) nie miało statusu "posiadacza służebności" gruntowych w rozumieniu art. 352 k.c. w zw. z art. 336 k.c. SN podniósł, że w latach 1950-89 przedsiębiorstwa państwowe nie miały formalnie żadnych składników majątkowych, zgodnie z obowiązującą wówczas zasadą tzw. jednolitego funduszu własności państwowej. Właścicielem i posiadaczem mógł być tylko Skarb Państwa, a przedsiębiorstwo mogło być, co najwyżej ich dzierżycielem, wykonującym swoją działalność na przekazany przez państwo majątku. Prowadzi to do wniosku, iż do przeniesienia posiadania majątku nie wystarczy sam akt normatywny, zmiana przepisów. Do takiego wniosku prowadzi szczegółowa analiza i wykładnia przepisów obu ustaw dotyczących prawno-organizacyjnych aspektów działalności przedsiębiorstwa państwowego, jako samodzielnej osoby prawnej występującej w obrocie cywilnoprawnym. W ukształtowanym i dominującym

orzecznictwie Sądu Najwyższego zasada jednolitej własności państwowej (art. 128 § 2 k.c. w pierwotnym brzmieniu) rozumiana była w ten sposób, że przedsiębiorstwo państwowe mogło wykonywać m.in. posiadanie służebności (art. 352 § 1 k.c., art. 336 k.c.) jedynie w imieniu i na rzecz Skarbu Państwa (np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2009 r., II CSK 103/09, nie publ. oraz inne powołane tam orzeczenia Sądu Najwyższego). Oznacza to, że przedsiębiorstwo państwowe, jako państwowa osoba prawna nie mogło nabyć w wyniku zasiedzenia m.in. służebności gruntowej (art. 292 k.c.), mogło jednak do okresu posiadania, wykonywanego po dniu 1 lutego 1989 r., zaliczyć okres posiadania Skarbu Państwa sprzed tej daty, jeżeli nastąpiło przeniesienie posiadania (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2006 r., I CSK 11/05, nie publ.). Sąd Najwyższy dalej stwierdził w powyższym orzeczeniu, iż samo wejście w życie przepisów, na które powołuje się w niniejszym postępowaniu wnioskodawca, tj. uchylenie art. 128 k.c. nie może przemawiać za przyjęciem przeniesienia posiadania (służebności) przez Skarb Państwa na rzecz przedsiębiorstwa państwowego, jeżeli zważy się także i tę okoliczność, że służebność gruntowa zakłada istnienie służebności władnącej i służebności obciążonej, a uwłaszczenie mogło odnosić się do tej pierwszej kategorii nieruchomości. Niezależnie od tego wejście w życie przepisu o uwłaszczeniu przedsiębiorstw państwowych i odpowiednia zmiana sytuacji prawno-rzeczowej przedsiębiorstwa państwowego w odniesieniu do nieruchomości władnącej i obciążonej (służebnością gruntową), nie przesądza jeszcze o przejściu posiadania (służebności gruntowej) na rzecz uwłaszczonego przedsiębiorstwa. W judykaturze Sądu Najwyższego trafnie wyjaśniono m.in. dowodową funkcję decyzji administracyjnej wydanej na podstawie art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 29 września 1990 r. o zmianie ustawy o gospodarce gruntami (Dz. U. Nr 79, poz. 464 z późn. zm.). Decyzja taka mogła stwierdzać, że przedsiębiorstwo państwowe (państwowa osoba prawna), jako wykonująca zarząd nieruchomością, kontynuowała w dniu 5 grudnia 1990 r. posiadanie, które do dnia 1 lutego 1989 r. było przypisywane Skarbowi Państwa, a później bezpośrednio już temu przedsiębiorstwu (tej osobie prawnej; zob. np. uzasadnienie postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2007 r., ICSK 64/07, nie publ.). Innymi słowy, wspomniana decyzja mogła być uznana za dokument stwierdzający, że doszło do przeniesienia posiadania nieruchomości objętej decyzją.

Kwestia przeniesienia posiadania urządzeń i gruntów mogła być oznaczona w późniejszej decyzji lub umowie. Musi bowiem nastąpić formalne przeniesienie posiadania urządzeń - jako podstawa do ustanowienia służebności gruntowej. W niniejszej sprawie zostały przedstawione szczegółowe wykazy obiektów sieci przesyłowych (k. 137, 138). Jest zarządzenie nr 196/O./93 Ministra Przemysłu i Handlu z 9 lipca 1993 r. a następnie akt notarialny z 21 grudnia 2013 roku (rep. A 11382/2013), które wykazują w ocenie Sądu Rejonowego przejście posiadania ze Skarbu Państwa na poprzednika prawnego wnioskodawcy i następnie na wnioskodawcę w sposób przewidziany w art. 348-351 k.c.

Z analizy dokumentów przedstawionych przez wnioskodawcę wynika, że w okresie po dniu 1 lutego 1989r. wydane zostało jedynie zarządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 9 lipca 1993r., na podstawie którego z dniem 12 lipca tego roku dokonano podziału Przedsiębiorstwa Państwowego Zakład (...) w S. i przekształcenia tego przedsiębiorstwa w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa. Zarządzenie wydane zostało w oparciu o ustawę z dnia 5 lutego 1993r. o przekształceniach własnościowych niektórych przedsiębiorstw państwowych o szczególnym znaczeniu dla gospodarki.. Z treści zarządzenia wynika, że podział przedsiębiorstwa państwowego odbywa się w celu wniesienia przez Skarb Państwa zorganizowanej części mienia przedsiębiorstwa do spółki akcyjnej (...) S.A. w W. oraz przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego w spółkę pod nazwą Zakład (...) Spółka Akcyjna w S.. Zarządzenie to zawiera załącznik, w którym ujęty został wykaz składników majątkowych oraz tryb ich przekazania. W załączniku tym wymieniono jednak tylko z składniki majątkowe, tj. linie i stacje przekazane do (...). Zdaniem Sądu Rejonowego takie zbiorcze określenie jest akceptowalne. Dodatkowo na rzecz posiadacza działania domniemanie ciągłości posiadania oraz zgodności z prawem (art. 340 i 341 k.c.). Z tych względów ciężar dowodu wykazania że wskazane akty nie objęły linii której dotyczy wnioski spoczywa na (...) A. W.. W ocenie Sądu ten uczestnik tego nie kwestionował ponieważ sam złożył wnioski w oparciu o art. 305¹ i nast. k.c.

Analizując zasadność wniosku o ustanowienie służebności należy więc po pierwsze stwierdzić, iż w niniejszej sprawie z wnioskiem o ustanowienie służebności przesyłu wystąpiła (...) W. na rzecz uczestnika (...) S.A., który jest przedsiębiorcą prowadzącym działalność gospodarczą w zakresie przesyłania energii elektrycznej Okoliczność ta nie

była kwestionowana przez uczestników, a znajduje również potwierdzenie w treści aktualnego odpisu z Krajowego Rejestru Sądowego.

Po wtóre, zgodnie z art. 49 § 1 k.c. urządzenia służące do doprowadzania lub odprowadzania wody, pary, gazu, prądu elektrycznego oraz inne urządzenia podobne nie należą do części składowych gruntu lub budynku, jeżeli wchodzi w skład przedsiębiorstwa lub zakładu. W piśmiennictwie podkreśla się, iż większość urządzeń, które służą do doprowadzania lub odprowadzania wody, pary, gazu prądu elektrycznego i inne urządzenia podobne, znajduje się na nieruchomościach, które nie są własnością przedsiębiorstw, które dostarczają media. Urządzenia te są zwykle związane z nieruchomością w sposób trwały, lecz art. 49 k.c. stanowi *lex specialis* w stosunku do zasady *superficies solo cedit*. Kodeks cywilny nie definiuje pojęcia „urządzenia”, a zatem definicji „urządzenia” należy poszukiwać w ustawach szczególnych, np. w ustawie z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (tekst jedn. Dz. U. z 2006 r., Nr 89, poz. 625 z późn. zm.), ustawie z dnia 07 lipca 1994r. - Prawo budowlane, czy w ustawie z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jedn. Dz. U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858 z późn. zm.), chociaż podane tam definicje nie wyczerpują pojęcia urządzenia, o którym mowa w art. 49 § 1 k.c., a więc stanowią jedynie wskazówkę interpretacyjną. Przyjęta w art. 49 § 1 k.c. formuła, opisująca te urządzenia od strony ich przeznaczenia (określenie funkcjonalne) jest prawidłowa i pojemna, gdyż można nią objąć także nowe urządzenia, które powstaną w wyniku rozwoju określonej technologii. I tak np. w myśl ustawy – prawo budowlane urządzeniem przesyłowym lub dystrybucyjnym jest obiekt liniowy, którego parametrem charakterystycznym jest długość, w szczególności wodociąg, kanał, gazociąg, ciepłociąg, rurociąg, linia i trakcja elektroenergetyczna, linia kablowa naziemna i umieszczona bezpośrednio w ziemi, podziemna oraz kanalizacja kablowa, w myśl ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków urządzeniami wodociągowymi są ujęcia wód powierzchniowych i podziemnych, studnie publiczne, urządzenia służące do magazynowania i uzdatniania wód, sieci wodociągowe, urządzenia regulujące ciśnienie wody (art. 2 pkt 19); w myśl ustawy prawo energetyczne, urządzeniem jest urządzenie techniczne stosowane w procesach energetycznych. Instalacją są urządzenia z układami połączeń między nimi, zaś siecią połączone ze sobą i współpracujące instalacje (art. 3 pkt 9, 10 i 11 pr. energ.).

Wejście urządzenia w skład przedsiębiorstwa jest kwestią faktu (tak wyrok TK z dnia 4 grudnia 1991 r., W 4/91, OTK 1991, nr 1, poz. 22), co oznacza, że z chwilą przyłączenia urządzenia do sieci, która należy do przedsiębiorstwa lub zakładu, urządzenia te przestają być częścią składową nieruchomości, a stają się składnikiem przedsiębiorstwa (art. 55¹ k.c.). Urządzenie przesyłowe, z chwilą przyłączenia do sieci przedsiębiorstwa, przestaje być częścią składową nieruchomości, staje się rzeczą ruchomą.

Biorąc powyższe pod uwagę w przedmiotowej sprawie należało więc zbadać jako przesłankę ustanowienia służebności, czy przebiegające przez opisane we wniosku działki linie wysokiego napięcia jest (są) urządzeniem, o którym mowa w art. 49 § 1 k.c. i czy stanowi własność uczestnika. W tej kwestii nie ma wątpliwości, iż objęte wnioskiem linie energetyczne stanowi urządzenie służące do przesyłania energii elektrycznej i była to okoliczność niesporna.

Wreszcie po trzecie, w niniejszym postępowaniu należało wykazać zgodnie z treścią art. 305² § 1 k.c. że właściciel nieruchomości odmówił ustanowienia służebności, a jest ona konieczna dla właściwego korzystania z urządzeń przesyłowych, o których mowa w art. 49 § 1 k.c. oraz, że niemożliwe jest ustanowienie tej służebności w drodze umowy.

W myśl art. 4 ust. 1 ustawy Prawo energetyczne Przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się przesyłaniem lub dystrybucją paliw lub energii, magazynowaniem energii lub paliw gazowych, w tym skroplonego gazu ziemnego, skraplaniem gazu ziemnego lub regazyfikacją skroplonego gazu ziemnego jest obowiązane utrzymywać zdolność urządzeń, instalacji i sieci do realizacji zaopatrzenia w te paliwa lub energię w sposób ciągły i niezawodny, przy zachowaniu obowiązujących wymagań jakościowych. Niesporne jest, że wskazane we wniosku linie stanowią część systemu elektroenergetycznego, zapewniającego ciągłość dostaw energii elektrycznej w okolicach S.. Odnośnie zaś kwestii braku możliwości zawarcia umowy ustanawiającej służebność przesyłu wnioskodawca przedłożył wniosek o zawiązanie do próby ugodowej (k. 785) i niesporne między uczestnikami jest że do zawarcia z takiej umowy nie doszło.

Mając na uwadze powyższe należało więc stwierdzić, iż zaistniały wszystkie niezbędne przesłanki umożliwiające wnioskodawcy złożenie słusznego wniosku o ustanowienie służebności przesyłu.

Treścią służebności przesyłu jest korzystanie przez przedsiębiorcę z cudzej nieruchomości (nieruchomości obciążonej), w zakresie niezbędnym dla zapewnienia prawidłowego funkcjonowania urządzeń przesyłowych. Będzie to oznaczać możliwość wejścia przez przedsiębiorcę, któremu przysługuje służebność (a w praktyce jego pracownikom, podwykonawcom), na cudzy grunt obciążony służebnością w celu usunięcia awarii posadowionych na gruncie urządzeń przesyłowych, przeprowadzenia konserwacji czy modernizacji tychże urządzeń. Należy także dopuścić możliwość zakładania nowych elementów sieci i przebudowy dotychczas istniejących elementów, jeśli wynika to z wymogów technologicznych. W konsekwencji służebność przesyłu będzie, co do zasady, służebnością czynną. W aktualnym orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, że określenia normatywne zawarte w treści przepisu art. 305¹ k.c. w każdym wypadku wymagają wypełnienia przez Sąd indywidualną treścią, uwzględniającą jej czynny charakter. Wyznaczają one przedmiotowy zakres obciążeń obejmujący nie tylko rodzaj i rozmiar uprawnień przedsiębiorcy, ale i powinność oznaczenia terenu, na którym będą one realizowane. Uszczegółowienie to powinno być każdorazowo odpowiednie do specyfiki przedsiębiorstwa, rodzaju i umiejscowienia urządzeń przesyłowych, obecnego sposobu ich wykorzystania, działań przyszłych mieszczących się w granicach prawidłowego gospodarowania oraz przewidywalnych potrzeb. Celowe jest zwłaszcza wskazanie, że obciążenie obejmuje dostęp, korzystanie poprzez bieżącą eksploatację, dokonywanie kontroli, przeglądów, konserwacji, modernizacji, remontów, usuwanie awarii, wymianę urządzeń posadowionych na obciążonej nieruchomości w zakresie niezbędnym dla zapewnienia prawidłowego i niezakłóconego działania sieci przesyłowej przedsiębiorstwa (tak: Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 18.04.2012r., sygn. V CSK 190/11). Biorąc powyższe pod uwagę w niniejszej sprawie Sąd ustalił zakres służebności obciążającej opisane we wniosku zgodnie z wnioskiem (...) S.A., ponieważ to przedsiębiorstwo elektroenergetyczne wie jakie dokładnie potrzeby ma w związku z eksploatacją linii. Z resztą w ocenie Sądu w tym zakresie nie było istotnych różnic między uczestnikami. Sąd wyeliminował z wniosku (...) tylko określenia nieostre i nie dające się zdefiniować, chodzi tu zakaz utrzymania w pasie technologicznym drzew, krzewów i roślinności przekraczających dopuszczalną wysokość. Nie jest precyzyjne pojęcie przekroczenia dopuszczalnej wysokości. Z drugiej strony do faktem powszechnie znanym jest, że krzewy oraz rośliny inne niż drzewa, nie osiągną wysokości która zagrazi eksploatacji linii. Dlatego Sąd we wniosku wskazał na zakaz utrzymania w pasie technologicznym jakichkolwiek drzew wychodząc z założenia, że potencjalnie stanowią one będą zawsze utrudnienia dla eksploatacji linii, natomiast co do pozostałej roślinności, to nie ma danych aby mogła ona zagrażać takiej eksploatacji.

Zakres przedmiotowy służebności został określony poprzez odniesienie do projektu biegłego geodety sporządzonego na mapie, na której widnieje miejsce posadowienia elementów infrastruktury elektroenergetycznej, przy zachowaniu pasa 50 m zgodnie z wnioskami uczestników, a w przypadku linii 400 kV – 70 metrów (co już było wyżej uzasadniane).

Jeżeli do ustanowienia służebności przesyłu dochodzi w trybie sądowym, jest ona ustanawiana za wynagrodzeniem (art. 305² § 1 i 2 k.c. in fine), chyba że uprawniony zrzekł się wynagrodzenia.

W zaistniałym stanie faktycznym kluczowym okazało się więc ustalenie wysokości wynagrodzenia za ustanowienie w/w służebności. Brak w art. 305² § 2 k.c. kryteriów określenia rozmiaru wynagrodzenia oznacza, że ustawodawca pozostawił sądowi swobodę polegającą na indywidualizacji ocen w tym zakresie, formułowanych na podstawie określonego stanu faktycznego, które mogą także wynikać z ogólnych reguł porządku prawnego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 lutego 2013 IV CSK 440/12 LEX nr 1294169). Wynagrodzenie należne na podstawie art. 305² § 2 k.c. powinno uwzględniać cały uszczerbek będący następstwem ustanowienia służebności przesyłu, w tym także zmniejszenie jej wartości, jednak nie można zgodzić się z poglądem, że wynagrodzenie może być zasądzone „jednocześnie w formie jednorazowej i okresowej” oraz że wynagrodzenie jednorazowe przysługuje „za ustanowienie służebności”, a wynagrodzenie okresowe – „za trwanie służebności” IV CSK 56/12 (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2012 LEX nr 1227856). W ramach obiektywnych kryteriów można zastosować odpowiednie ceny rynkowe za dotychczasowe korzystanie przez przedsiębiorstwo przesyłowe z nieruchomości w zakresie służebności, których wysokość powinna uwzględniać stopień ingerencji w treść prawa własności. Jeżeli, ze względu na sposób

posiadania służebności lub też ze względu na sposób posadowienia urządzeń przesyłowych, właściciel mógł i może korzystać ze swojej nieruchomości w mniej lub bardziej ograniczonym zakresie, wynagrodzenie za bezumowne korzystanie może być odpowiednio obniżone, wymaga to uwzględnienia wszystkich okoliczności sprawy, mających miejsce także w określonych przedziałach czasu (II CSK 504/12 wyrok Sądu Najwyższego 18 kwietnia 2013 LEX nr 1324272). Nadto, przy ocenie wysokości wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu wskazówką powinien być sposób wykorzystywania pozostałych nieruchomości właściciela (pozostałej części nieruchomości) oraz rozwój gospodarczy terenów położonych w sąsiedztwie, a ponadto, że na tych terenach urządzenie przesyłowe jest usytuowane, i że w związku z tym ewentualne zamierzenia inwestycyjne właściciela z tych przyczyn mogą być ograniczone (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2012 II CSK 401/11 LEX nr 1211144).

Mając na względzie wskazane wyżej orzecznictwo wartość służebności przesyłu ustalono na kwotę 153.200 zł na podstawie opinii biegłego z zakresu (...). Biegły swoją opinie szeroko uzasadnił, a wszystkie zarzuty odparł w opinii ustnej. Pewne wątpliwości mogło budzić zerowe wynagrodzenie w odniesieniu do jednej z działek, ale biegły wskazał na obowiązujący go przepis prawa tj. § 38 ust. 1 i 2 rozporządzenia w sprawie wyceny nieruchomości i sporządzania operatu szacunkowego (strona 56 opinii biegłego), z którego wynika że obciążenie musi mieć wpływ na zmianę wartości nieruchomości, a w tym konkretnym przypadku obciążenie było tak znikome że takiego wpływu nie było.

Tak argumentując Sąd ustanowił odpłatną służebność przesyłu na rzecz uczestnika (...) spółki akcyjnej w K., a obciążającą nieruchomości wnioskodawcy (...) A. W. w W. P. polegającą:

1) na prawie posadowienia i utrzymywania linii wysokiego napięcia 400 kV relacji M.-D. oraz linii wysokiego napięcia 220 kV relacji M.-P.:

a. na nieruchomości gruntowej położonej w miejscowościach S. i R., dla której prowadzona jest księga wieczysta (...) i obejmującej części działki nr (...) o powierzchni 20447 m²,

b. na nieruchomości gruntowej położonej w miejscowościach S. i P., dla której prowadzona jest księga wieczysta (...) i obejmującej części działki nr (...) o powierzchni 8190 m²,

c. na nieruchomości gruntowej położonej w miejscowościach S. i P., dla której prowadzona jest księga wieczysta (...) i obejmującej części działki nr (...) o powierzchni 9751 m²,

d. na nieruchomości gruntowej położonej w miejscowościach S. i P., dla której prowadzona jest księga wieczysta (...) i obejmujących części działek nr:

1. 477 o powierzchni 14182 m²,

2. 522/1 o powierzchni 32985 m²,

3. 119/5 o powierzchni 31333 m²,

4. 670/1 o powierzchni 17574 m²,

5. 667 o powierzchni 279 m²,

e. na nieruchomości gruntowej położonej w miejscowościach S. i Ż., dla której prowadzona jest księga wieczysta (...) i obejmującej część działki nr (...) o powierzchni 8817 m²,

a także prowadzenia eksploatacji tych linii, a w tym prawie dostępu, wejścia, przechodu i przejazdu (w tym sprzętem ciężkim) osób przez spółkę upoważnionych, w celu dokonywania czynności związanych z konserwacją, remontem,

modernizacją, przebudową, usuwaniem awarii linii, w tym dokonania wymiany słupa lub innych niezbędnych elementów linii elektroenergetycznej, a nadto

2) na obowiązku znoszenia przez właściciela nieruchomości ograniczeń i zakazów wynikających z istnienia pasa technologicznego wymienionych w punkcie I podpunkcie 1, linii elektroenergetycznych, w tym zakazie wznoszenia w pasie technologicznym budynków mieszkalnych, budowli, zakazie utrzymania w pasie technologicznym drzew, a także korzystania z nieruchomości w sposób zgodny z aktualnie obowiązującymi przepisami dotyczącymi linii elektroenergetycznych, ochrony zdrowia i życia ludzkiego oraz ochrony środowiska,

zgodnie z opiniami biegłego z zakresu geodezji W. S. (2): w zakresie linii 220 kv z dnia 15 maja 2018 r. w wariancie (...), znajdującej się na kartach 959-972 akt sprawy, a w zakresie linii 400 kv z dnia 19 października 2018 r. w wariancie I, znajdującej się na kartach 1055-1061 akt sprawy oraz stanowiących integralną część postanowienia.

Możliwość uczynienia z mapy integralnej części postanowienia wynika z wieloletniej linii orzecniczej sądów powszechnych oraz Sadu Najwyższego orzecniczej (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 1971 r., III CR 119/71).

Wnioskodawca żądał zasądzenia odsetek za opóźnienie od dnia wydania postanowienia do dnia zapłaty. Orzeczenie ma charakter konstytutywny, służebność ustanowiona będzie od momentu jego uprawomocnienia, dlatego żądanie odsetek od dnia wydania postanowienia jest niezasadne. W przypadku uprawomocnienia się postanowienia, na wezwanie wnioskodawcy który ma zapewnioną profesjonalną obsługę prawną, powstanie stan wymagalności, skutkujący w razie braku zapłaty wynagrodzenia możliwością dochodzenia wówczas odsetek za opóźnienie. Na kanwie tego rodzaju spraw, Sąd stwierdza że po uprawomocnieniu się orzeczenia praktycznie zapłata jest realizowana przez przedsiębiorstwa elektroenergetyczne praktycznie od razu. Nie ma też przy instytucji służebności przesyłu takiej podstawy jak np. z art. 212 § 3 k.c. pozwalającej Sądowi na określenie terminu zapłaty.

Stosownie do punktu VI orzeczenia, koszty postępowania każda ze stron ponosi we własnym zakresie - na podstawie art. 520 § 1 k.p.c., zgodnie z którym każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie. Sąd uznał, iż każda ze stron zainteresowana była w rozstrzygnięciu w jednakowym stopniu. Zasadą w postępowaniu nieprocesowym jest, że każdy uczestnik postępowania ponosi koszty związane ze swym udziałem w sprawie, co oznacza, że obciążają go koszty tej czynności, której sam dokonał, jak i czynności podjętej np. przez sąd w jego interesie. Uczestnik poniesie więc koszty zastępstwa, jeśli udzielił pełnomocnictwa procesowego adwokatowi, koszty dojazdu do sądu, opłaty sądowe związane z pismem, które wnosi, jak też wydatki na biegłych. Pomijając wyjątki przewidziane w § 2 i 3 art. 520 k.p.c., koszty poniesione przez uczestników, związane z ich udziałem w sprawie, nie podlegają wzajemnemu rozliczeniu (zwrotowi). Zasada rządząca kosztami w postępowaniu nieprocesowym odbiega więc od reguły dominującej w procesie, w myśl której strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi - na jego żądanie - wszystkie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Art. 520 § 2 k.p.c. umożliwia stosunkowe rozdzielanie obowiązku zwrotu kosztów między uczestnikami lub obciążenie nimi jednego uczestnika (lub kilku wybranych), jeśli uczestnicy są w różnym stopniu zainteresowani wynikiem postępowania lub ich interesy są sprzeczne. Z kolei art. 520 § 3 k.p.c. dopuszcza możliwość zasądzenia kosztów postępowania od uczestnika, którego wnioski zostały oddalone lub odrzucone na rzecz uczestnika, który te wnioski negował albo składał wnioski przeciwne. W przedmiotowej sprawie Sąd co do nie stwierdził istnienia okoliczności uzasadniających odstąpienie od zasady ponoszenia przez uczestników kosztów związanych ze swym udziałem w sprawie mimo wniosków stron w tym zakresie, wydaniem orzeczenia w przedmiocie służebności w sprawie zainteresowani bowiem byli w równym stopniu zarówno wnioskodawca, jak i uczestnicy.

Różnica w zainteresowaniu wynikiem sprawy sprawdza się do tego że (...) W. oczekiwała zapłaty za służebność, natomiast (...) oczekiwał rozstrzygnięcia deklaratywnego potwierdzającego istnienie służebności co wiązałby się brakiem obowiązku zapłaty wynagrodzenia. Z tego powodu Sąd zastosował art. 520 § 2 k.p.c. tylko w odniesieniu do kosztów sądowych wydatkowane na biegłych, jako że powinny być poryte przez uczestników po równo. Wydatkowana na ten cel była kwota 20250,31 zł ((...),20 + (...),81 + 97,17 + (...),48 + (...),58 + 2061,03 + 1670,66 + 323,89 +

(...),49 (k. 463, 828, 898, 929, 949, 997, 1071, 1107, 1280)) i uczestnicy powinni ponieść ją po równo. Wnioskodawca uiścił zaliczkę w kwocie 20000 zł, dlatego Sąd dla wyrównania bilansu między uczestnikami w punkcie IV zasądził od uczestnika (...) spółki akcyjnej w K. na rzecz wnioskodawcy (...) A. W. w W. P. kwotę (...),15 tytułem zwrotu poniesionych kosztów sądowych i nakazał w punkcie V pobrać na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie od uczestnika (...) spółki akcyjnej w K. kwotę 125,16 zł tytułem kosztów sądowych.

Zarządzenia:

1. (...)
2. (...) (...)
3. (...)